

EBA/GL/2017/06

20/09/2017

Ghid

privind practicile de administrare a
riscurilor de credit ale instituțiilor de
credit și contabilizarea pierderilor de
credit așteptate

1. Conformitate și obligații de raportare

Statutul prezentului ghid

1. Prezentul document conține orientări emise în temeiul articolului 16 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010¹. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente și instituțiile financiare trebuie să depună toate eforturile necesare pentru a respecta orientările.
2. Ghidul prezintă punctul de vedere al ABE privind practicile adecvate în materie de supraveghere în cadrul Sistemului european al supraveghetorilor financiari sau privind modul în care ar trebui aplicat dreptul Uniunii într-un anumit domeniu. Autoritățile competente cărora li se aplică ghidul, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, trebuie să se conformeze și să îl integreze în practicile lor, după caz (de exemplu, prin modificarea cadrului legislativ sau a procedurilor de supraveghere ale acestora), inclusiv în cazurile în care anumite puncte din cuprinsul documentului sunt adresate în primul rând instituțiilor.

Cerințe de raportare

3. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente trebuie să notifice ABE dacă se conformează sau intenționează să se conformeze prezentului ghid sau, în caz contrar, motivele neconformării, până la 20.11.2017. În absența unei notificări până la acest termen, ABE va considera că autoritățile competente nu s-au conformat. Notificările se trimit prin intermediul formularului disponibil pe site-ul ABE la adresa compliance@eba.europa.eu, cu mențiunea „EBA/GL/2017/06”. Notificările trebuie trimise de persoane care au autoritatea de a raporta cu privire la respectarea ghidului în numele autorităților competente. Orice schimbare cu privire la starea de conformare trebuie adusă, de asemenea, la cunoștința ABE.
4. Notificările vor fi publicate pe site-ul ABE, în conformitate cu articolul 16 alineatul (3).

¹ Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea bancară europeană), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/78/CE a Comisiei (JO L 331, 15.12.2010, p.12).

2. Obiect, domeniu de aplicare, destinatari și definiții

Obiect

5. Prezentul ghid enunță practicile solide de administrare a riscurilor de credit pentru instituțiile de credit, corelate cu punerea în aplicare și aplicarea permanentă a cadrelor contabile ale pierderii de credit așteptate (ECL).
6. De asemenea, prezentul ghid oferă autorităților competente orientări cu privire la evaluarea eficacității practicilor, politicilor, proceselor și procedurilor de administrare a riscurilor de credit ale unei instituții care afectează nivelurile ajustărilor pentru pierderi.

Domeniu de aplicare

7. Prezentul ghid se aplică în legătură cu acele practici de administrare a riscului de credit ale instituțiilor de credit care afectează evaluarea riscului de credit și măsurarea pierderilor de credit așteptate ca urmare a expunerilor din creditare și a ajustărilor pentru pierderi în cadrul contabil aplicabil. Prezentul ghid se aplică și atunci când valoarea contabilă a expunerii din creditare se reduce în mod direct, fără utilizarea unui cont de ajustări pentru pierderi, în cazul în care cadrul contabil aplicabil permite acest lucru. Prezentul ghid nu prezintă cerințe suplimentare cu privire la stabilirea pierderii așteptate în scopurile cerințelor de capital reglementate.
8. Prezentul ghid se bazează pe articolul 74 din Directiva 2013/36/UE², care prevede că instituțiile trebuie să dețină mecanisme adecvate de control intern, inclusiv proceduri administrative și contabile riguroase care să promoveze și să fie în concordanță cu o administrare adecvată și eficace a riscurilor; și pe articolul 79 literele (b) și (c) din directiva respectivă, care prevede că autoritățile competente trebuie să se asigure de faptul că instituțiile dețin metodologii interne care le permit acestora să evalueze riscul de credit al expunerilor față de debitori individuali, precum și la nivelul portofoliului, și sisteme eficace pentru administrarea și monitorizarea permanentă a diferitelor portofolii purtătoare de risc de credit și a diferitelor expuneri, inclusiv pentru identificarea și administrarea creditelor problematice și pentru efectuarea ajustărilor de valoare și, respectiv, constituirea unor ajustări pentru pierderi adecvate. În plus, articolul 88 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2013/36/UE enunță principiul conform căruia „organul de conducere trebuie să asigure integritatea sistemelor de contabilitate și de raportare financiară, inclusiv controalele

² Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (JO L 176, 27.6.2013, p. 338).

financiare și operaționale și respectarea legislației și a standardelor relevante”. În cele din urmă, astfel cum se prevede la articolul 104 alineatul (1) din Directiva 2013/36/UE, autoritățile competente pot aplica măsuri de supraveghere, inclusiv pot să solicite instituțiilor de credit să își consolideze cadrul de administrare, procesele, mecanismele și strategiile puse în aplicare în conformitate cu articolele 73 și 74 [articolul 104 alineatul (1) litera (b)] și să aplice o politică specifică de constituire de ajustări pentru pierderi sau un tratament specific al activelor în ceea ce privește cerințele de fonduri proprii [articolul 104 alineatul (1) litera (d)].

9. Orientările de la secțiunea 4.3 se aplică doar în legătură cu instituțiile de credit care își întocmesc situațiile financiare în conformitate cu Standardele internaționale de raportare financiară (International Financial Reporting Standards®) („Standardele IFRS®”) adoptate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1606/2002³ și în cazul cărora se aplică Instrumentele financiare IFRS 9 („IFRS”).
10. În cazul instituțiilor de credit care nu intră sub incidența cadrelor contabile ale ECL, autoritățile competente trebuie să aibă în vedere, în măsura în care acest lucru este adecvat, aplicarea aspectelor relevante din prezentul ghid care sunt legate de practicile de administrare a riscului de credit în contextul cadrului contabil aplicabil.
11. Autoritățile competente trebuie să se asigure de faptul că instituțiile de credit respectă prezentul ghid pe o bază individuală, subconsolidată sau consolidată în conformitate cu articolul 109 din Directiva 2013/36/UE.
12. Orientările de la secțiunea 4.4 trebuie considerate drept o suplimentare și prezentare detaliată a procesului de supraveghere și evaluare (SREP) prevăzut la articolul 97 și la articolul 107 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2013/36/UE, în special în ceea ce privește evaluarea administrării și mecanismelor de control aferente riscului de credit și a contabilizării pierderilor de credit așteptate. Așadar, autoritățile competente trebuie să respecte orientările prevăzute la secțiunea 4.4 în concordanță cu Ghidul ABE privind procedurile și metodologiile comune pentru procesul de supraveghere și evaluare (SREP)⁴.

Destinatari

13. Prezentul ghid se adresează autorităților competente, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (2) punctul (i) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010.
14. Orientările prezentate la secțiunile 4.1, 4.2 și 4.3 se adresează și instituțiilor de credit prevăzute la articolul 4 alineatul (1) punctul (1) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013⁵.

³ Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 iulie 2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate (JO L 243, 11.9.2002, p. 1).

⁴ EBA/GL/2014/13.

⁵ Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (JO L 176, 27.6.2013, p. 1-337).

Definiții

15. Cu excepția cazului în care se prevede altfel, termenii utilizați și definiți în Directiva 2013/36/UE, în Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și IFRS 9 au același înțeles în cuprinsul ghidului. În plus, în scopul prezentului ghid, se aplică următoarele definiții:

Ajustări pentru pierderi	Înseamnă stocul de provizioane pentru pierderi din credite aferent expunerilor din creditare, care a fost recunoscut în bilanțul instituției de credit în conformitate cu cadrul contabil aplicabil.
Expuneri din creditare	Înseamnă credite, angajamente de creditare și contracte de garanții financiare în cazul cărora se aplică un cadru ECL ⁶ .
Ajustări temporare aferente ajustărilor pentru pierderi	Înseamnă ajustări efectuate asupra unei ajustări pentru pierderi, care sunt utilizate pentru a ține cont de situațiile în care devine evident faptul că, în cadrul procesului de rating și modelare a riscului de credit, factorii de risc existenți sau așteptați nu s-au avut în vedere la data raportării.

⁶ Domeniul de aplicare al ghidului ABE poate fi diferit de domeniul de aplicare al cerințelor privind deprecierea în cadrul contabil aplicabil. Spre exemplu, domeniul de aplicare al ghidului ABE este mai restrâns decât cel prevăzut de IFRS 9.

3. Punerea în aplicare

Data aplicării

16. Prezentul ghid trebuie pus în aplicare la începutul primei perioade contabile care începe la data de 1 ianuarie 2018 sau după această dată.

4. Ghid privind practicile de administrare a riscurilor de credit și contabilizarea pierderilor de credit așteptate

4.1 Dispoziții generale

4.1.1 Aplicarea principiilor proporționalității, al pragului de semnificație și al simetriei

17. Instituțiile de credit trebuie să respecte prezentul ghid corespunzător cu dimensiunea și organizarea lor internă, precum și cu tipul, domeniul de aplicare și complexitatea activităților și portofoliilor lor și, la modul general, cu orice alte aspecte și împrejurări relevante ale instituției de credit [și ale grupului căruia îi aparține (dacă este cazul)]. Utilizarea unor abordări proporționale concepute în mod corect nu trebuie să pună în pericol aplicarea de înaltă calitate a cadrelor contabile ale ECL.
18. De asemenea, instituțiile de credit trebuie să acorde o atenție corespunzătoare aplicării principiului pragului de semnificație. Însă, ca urmare a acestui fapt, expunerile sau portofoliile individuale nu trebuie considerate ne semnificative dacă, în mod cumulativ, reprezintă o expunere semnificativă pentru instituția de credit. În plus, pragul de semnificație nu trebuie evaluat doar pe baza eventualului impact asupra contului de profit sau pierdere de la data raportării. Spre exemplu, portofoliul (portofoliile) mare (mari) de expuneri din creditare precum ipotecile asupra proprietăților imobiliare ar fi considerate, în general, ne semnificative, chiar dacă sunt în mare măsură garantate.
19. Atunci când se analizează modul în care să se aibă în vedere proporționalitatea sau semnificația în conceperea unei metodologii ECL sau în procesul de aplicare a acesteia, este important să se asigure evitarea favorizării.
20. Nu trebuie să se întârzie recunoașterea promptă a deteriorării creditului și a ajustărilor pentru pierderi fără a aduce atingere simetriei cadrelor contabile ale ECL în ceea ce privește modul în care ar trebui să se aibă în vedere schimbările ulterioare (atât deteriorările, cât și inversarea acelor deteriorări) de la nivelul profilului de risc de credit al unui debitor la măsurarea ajustărilor pentru pierderi.

4.1.2 Analiza informațiilor rezonabile și justificabile

21. Instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere o gamă largă de informații atunci când aplică modele contabile ale ECL. Informațiile avute în vedere trebuie să fie relevante pentru

evaluarea riscului de credit și măsurarea ECL a expunerii specifice din creditare supusă evaluării și trebuie să includă informații despre evenimente trecute, situații actuale și previziuni ale situațiilor economice viitoare. Informațiile incluse în cele din urmă în evaluarea riscului de credit și măsurarea ECL trebuie să fie, de asemenea, rezonabile și justificabile. Instituțiile de credit trebuie să se bazeze pe judecata lor cu experiență în materie de credite atunci când stabilesc gama de informații relevante care trebuie avute în vedere și atunci când stabilesc dacă informațiile sunt considerate rezonabile și justificabile. Informațiile rezonabile și justificabile trebuie să se bazeze pe date concrete relevante și un raționament sigur.

4.1.3 Analiza informațiilor anticipative

22. Pentru a asigura o recunoaștere promptă a pierderilor din credite, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere informații anticipative, inclusiv factorii macroeconomici. Atunci când se au în vedere informații anticipative, instituțiile de credit trebuie să aplice un raționament sigur, în concordanță cu metodele general acceptate pentru analiza economică și previzionare, care să fie susținut de un set suficient de date.
23. Instituțiile de credit trebuie să fie în măsură să demonstreze cum au luat în calcul informațiile relevante, rezonabile și justificabile în procesul de evaluare și măsurare a ECL. Instituțiile de credit trebuie să aplice un raționament cu experiență în materie de credite atunci când analizează scenariile viitoare și să ia în considerare eventualele consecințe ale evenimentelor care se produc sau nu, precum și impactul rezultat asupra măsurării ECL. Din procesul respectiv nu trebuie să se excludă informații doar pe baza faptului că există o probabilitate scăzută de producere a unui eveniment sau că efectul evenimentului respectiv asupra riscului de credit sau nivelul pierderilor de credit așteptate este nesigur. În anumite împrejurări, este posibil ca informațiile relevante pentru evaluarea și măsurarea riscului de credit să nu fie rezonabile și justificabile și, prin urmare, trebuie excluse din procesul de evaluare și măsurare a ECL. Dat fiind faptul că aceste împrejurări ar fi de natură excepțională, instituțiile de credit trebuie să ofere o justificare solidă și documentată în mod clar.
24. Informațiile utilizate includ o analiză obiectivă a factorilor relevanți și a impactului acestora asupra bonității și deficitelor de numerar. Printre factorii relevanți se numără cei intrinseci băncii și activității acesteia sau cei care rezultă din condițiile externe.

4.2 Principii privind practicile de administrare a riscurilor de credit și contabilizarea pierderilor de credit așteptate

4.2.1 Principiul 1 — Responsabilitățile organelor de conducere și ale conducerii superioare

Organul de conducere⁷ și conducerea superioară a unei instituții de credit au responsabilitatea de a garanta că instituția de credit deține practici adecvate de administrare a riscului de credit, inclusiv un sistem eficace de control intern, pentru a determina în mod consecvent ajustări adecvate pentru pierderi în conformitate cu politicile și procedurile instituite ale instituției de credit, cadrul contabil aplicabil și orientările relevante în materie de supraveghere.

25. Organul de conducere al instituției de credit trebuie să fie responsabil de aprobarea și revizuirea regulată a strategiei de administrare a riscului de credit a unei instituții de credit, precum și a principalelor politici și procese de identificare, măsurare, evaluare, monitorizare, raportare și diminuare a riscului de credit, în concordanță cu apetitul la risc aprobat stabilit de către organul de conducere. În plus, pentru a limita riscul pe care îl prezintă expunerile din creditare pentru deponenți și, în sens mai larg, pentru stabilitatea financiară, organul de conducere al unei instituții de credit trebuie să solicite conducerii superioare să adopte și să respecte practici solide în materie de creditare⁸.

26. Pentru a îndeplini aceste responsabilități, organul de conducere trebuie să ordone conducerii superioare:

- a. să dezvolte și să mențină procese adecvate care trebuie să fie sistematice și aplicate în mod consecvent și să determine ajustări corespunzătoare pentru pierderi în conformitate cu cadrul contabil aplicabil;
- b. să instituie și să pună în aplicare un sistem eficace de control intern pentru evaluarea și măsurarea riscului de credit; să raporteze periodic rezultatele proceselor de evaluare și măsurare a riscului de credit, inclusiv estimările ajustărilor pentru pierderi aferente ECL;
- c. să instituie, să pună în aplicare și, dacă este cazul, să actualizeze politici și proceduri adecvate pentru comunicarea procesului de evaluare și măsurare a riscului de credit la nivel intern tuturor angajaților relevanți, în special angajaților care sunt implicați în procesul respectiv.

⁷ În statele membre ale UE se pot observa diferite structuri de organe de conducere. În unele state membre există, de regulă, o structură unitară, adică funcțiile de supraveghere și de conducere ale organului de conducere sunt exercitate în cadrul unui singur organ. În alte state membre există, de regulă, o structură duală, cu două organe independente constituite, unul pentru funcția de conducere, iar celălalt pentru funcția de supraveghere a funcției de conducere.

⁸ În aprilie 2012, Consiliul pentru Stabilitate Financiară a publicat Principiile privind bunele practici pentru subscrierea ipotecilor rezidențiale pentru a oferi jurisdicțiilor un cadru în vederea stabilirii unor standarde minime acceptabile de subscriere în cazul expunerilor din creditare cu ipotecă pe proprietăți imobiliare; lucrarea este disponibilă la adresa www.financialstabilityboard.org/publications/r_120418.pdf. ABE a publicat Ghidul privind evaluarea bonității (EBA/GL/2015/11), care este în concordanță cu Principiile CSF și vizează unele dintre acestea.

Conducerea superioară trebuie să fie responsabilă pentru aplicarea strategiei privind riscul de credit, aprobată de către organul de conducere, și pentru elaborarea politicilor și proceselor menționate anterior.

27. Un sistem eficace de control intern pentru evaluarea și măsurarea riscului de credit trebuie să includă:
- a. măsuri pentru asigurarea conformității cu legile, normele, politicile și procedurile interne aplicabile;
 - b. măsuri pentru supravegherea integrității informațiilor utilizate și asigurarea rezonabilă că ajustările pentru pierderi menționate în situațiile financiare și rapoartele instituției de credit transmise autorității competente sunt întocmite în conformitate cu cadrul contabil aplicabil și cerințele relevante în materie de supraveghere;
 - c. procese bine definite de evaluare și măsurare a riscului de credit, care sunt independente de funcția de creditare (chiar dacă se ține cont în mod corespunzător de aceasta), conținând:
 - i. un sistem eficace de rating al riscului de credit care este aplicat în mod consecvent, asigură o clasificare precisă diferențiată pe caracteristici ale riscului de credit, identifică în mod prompt schimbările produse la nivelul riscului de credit și determină luarea de măsuri adecvate;
 - ii. un proces eficace prin care să se asigure faptul că toate informațiile relevante, rezonabile și justificabile, inclusiv informațiile anticipative, sunt luate în considerare în mod corespunzător atunci când se evaluează riscul de credit și se măsoară ECL. Acesta include întreținerea de rapoarte adecvate, prezentarea detaliilor privind revizuirile efectuate, precum și identificarea și descrierea rolurilor și responsabilităților personalului implicat;
 - iii. o politică de evaluare care să asigure faptul că măsurarea ECL este efectuată la nivelul fiecărei expuneri din creditare și, de asemenea, dacă este cazul, să măsoare în mod corespunzător ECL, în conformitate cu cadrul contabil aplicabil, la nivelul portofoliului colectiv constituit prin gruparea expunerilor în funcție de caracteristicile de risc de credit comune identificate;
 - iv. un proces eficace de validare a modelelor pentru a asigura faptul că modelele de evaluare și măsurare a riscului de credit pot genera în permanență estimări precise, consecvente și predictive obiective. Aici se include instituirea de politici și de proceduri care să prevadă structura de răspundere și raportare a procesului de validare a modelelor, reguli interne pentru evaluarea și aprobarea schimbărilor aduse modelelor, precum și raportarea rezultatului procesului de validare a modelelor;
 - v. o comunicare și coordonare clară cu caracter formal între angajații responsabili cu riscul de credit ai unei instituții de credit, angajații pentru raportare financiară,

conducerea superioară, organul de conducere și alte persoane care sunt implicate în procesul de evaluare a riscului de credit și de măsurare a ECL. Acestea trebuie evidențiate prin politici și proceduri scrise, rapoarte ale conducerii și procese-verbale ale comitetelor implicate, cum ar fi comitetele organului de conducere sau ale conducerii superioare și

- d. o funcție de audit intern⁹ care:
- i. evaluează în mod independent eficacitatea sistemelor și proceselor de evaluare și măsurare a riscului de credit ale instituției de credit, inclusiv a sistemului de rating al riscului de credit și
 - ii. emite recomandări cu privire la abordarea oricăror deficiențe identificate în cursul acestei evaluări.

4.2.2 Principiul 2 — Metodologii ECL solide

Instituțiile de credit trebuie să adopte, să documenteze și să respecte politici care includ metodologii, proceduri și mecanisme de control solide pentru evaluarea și măsurarea riscului de credit la toate expunerile din creditare. Estimarea ajustărilor pentru pierderi trebuie să aibă la bază aceste metodologii și să determine recunoașterea corespunzătoare și promptă a ECL în conformitate cu cadrul contabil aplicabil.

28. Procesul de evaluare și măsurare a riscului de credit trebuie să ofere conducerii superioare informațiile relevante pentru a emite raționamente bazate pe experiență în legătură cu riscul de credit al expunerilor din creditare, precum și pentru estimarea ECL aferentă.
29. Instituțiile de credit trebuie să valorifice și să integreze, la maxim posibil, acele procese, sisteme, instrumente și date comune care sunt utilizate în cadrul unei instituții de credit pentru a stabili dacă, când și în ce condiții ar trebui să se acorde un credit; să monitorizeze riscul de credit; și să măsoare ajustările pentru pierderi în scopuri contabile și de adecvare a capitalului.
30. Metodologiile de determinare a ajustărilor pentru pierderi ale unei instituții trebuie să documenteze în mod clar definițiile termenilor cheie privind evaluarea riscului de credit și măsurarea ECL (cum ar fi ratele de pierdere și migrare, evenimentele de pierdere și neîndeplinirea obligațiilor de plată). În cazul în care între domeniile funcționale (cum ar fi contabilitatea, adecvarea capitalului și administrarea riscului de credit) se utilizează termeni, informații sau ipoteze care prezintă diferențe, justificarea corespunzătoare a acestor diferențe trebuie documentată și aprobată de conducerea superioară. Informațiile și ipotezele utilizate pentru estimările ECL trebuie revizuite și actualizate conform celor prevăzute în cadrul contabil aplicabil.

⁹ Articolul 74 din Directiva 2013/36/UE și Ghidul ABE privind guvernanta internă (GL 44).

31. Instituțiile de credit trebuie să instituie procese și sisteme adecvate pentru a identifica, a măsura, a evalua, a monitoriza, a raporta și a diminua în mod corespunzător nivelul riscului de credit. În timpul tranziției către modelul contabil al ECL, procesele și sistemele existente trebuie evaluate și, dacă este cazul, modificate pentru a colecta și a analiza informațiile relevante care afectează evaluarea riscului de credit și măsurarea ECL.
32. Instituțiile de credit trebuie să adopte și să respecte politici și proceduri scrise care prezintă în detaliu sisteme și mecanisme de control privind riscul de credit utilizate în cadrul metodologiilor lor privind riscul de credit, precum și rolurile și responsabilitățile separate ale organului de conducere și conducerii superioare ale instituției de credit.
33. Metodologiile sănătoase de evaluare a riscului de credit și de măsurare a nivelului de ajustări pentru pierderi (în funcție de tipul expunerii, spre exemplu de tip retail sau angro) trebuie, în mod specific:
 - a. să includă un proces robust conceput pentru a înzestra instituția de credit cu capacitatea de a identifica nivelul, tipul și factorii determinanți ai riscului de credit la recunoașterea inițială a expunerii din creditare pentru a asigura posibilitatea identificării și cuantificării schimbărilor ulterioare produse la nivelul riscului de credit;
 - b. să includă criteriile pentru a analiza în mod corespunzător impactul informațiilor anticipative, inclusiv al factorilor macroeconomici. Indiferent dacă riscul de credit este evaluat în mod colectiv sau individual, o instituție de credit trebuie să fie în măsură să demonstreze faptul că impactul menționat a fost luat în considerare, astfel încât recunoașterea ECL nu a fost întârziată. Astfel de criterii trebuie să ducă la identificarea factorilor care afectează rambursarea, indiferent dacă este vorba despre motivația, disponibilitatea sau capacitatea împrumutatului de a-și îndeplini obligațiile contractuale sau despre termenii și condițiile expunerii din creditare. Factorii economici avuți în vedere (cum ar fi ratele șomajului sau gradul de ocupare) trebuie să fie relevanți pentru evaluare și, în funcție de circumstanțe, aceștia pot fi stabiliți la nivel internațional, național, regional sau local;
 - c. să includă, în cazul expunerilor evaluate în mod colectiv, o descriere a bazei de constituire a grupurilor de portofolii de expuneri cu caracteristici de risc de credit comune;
 - d. să identifice și să documenteze metodele de evaluare și măsurare a ECL [cum ar fi metoda ratei de pierdere, metoda probabilității de nerambursare (PD)/ pierderii în caz de nerambursare (LGD) sau o altă metodă] care să fie aplicate pentru fiecare expunere sau portofoliu;
 - e. să documenteze motivele pentru care metoda selectată este considerată adecvată, mai ales dacă se aplică metode diferite de măsurare a ECL pentru diferite portofolii și tipuri de expuneri individuale. Instituțiile de credit trebuie să fie în măsură să ofere autorităților competente o justificare a oricăror modificări aduse metodei de măsurare (spre exemplu, o

trecere de la metoda privind rata pierderii la metoda PD/LGD) și să explice efectele cantitative ale unor astfel de modificări;

- f. să documenteze:
- i. intrările, datele și ipotezele utilizate în procesul de estimare a ajustărilor pentru pierderi, cum ar fi ratele istorice de pierdere, estimările PD/LGD și previziunile economice;
 - ii. modul în care se stabilește durata unei expuneri sau a unui portofoliu (inclusiv modul în care au fost avute în vedere așteptările privind plățile în avans și nerambursările);
 - iii. perioada de timp pentru care este evaluată experiența istorică de pierdere;
 - iv. orice ajustări necesare pentru estimarea ECL în conformitate cu cadrul contabil aplicabil. Spre exemplu, în cazul în care condițiile economice actuale și cele previzionate sunt diferite de cele care au existat în perioada istorică de estimare utilizată, trebuie să se facă ajustări care să fie în concordanță cu respectivele diferențe din punct de vedere direcțional. În plus, este posibil ca o instituție de credit să fi suferit pierderi efective într-o măsură mai mică sau deloc în perioada istorică analizată; cu toate acestea condițiile actuale și cele anticipate pot fi diferite de condițiile din perioada istorică și trebuie să se evalueze și să se măsoare impactul acestor schimbări asupra ECL;
- g. să includă un proces de evaluare a caracterului adecvat al intrărilor și ipotezelor semnificative aferente metodei alese de măsurare a ECL. Baza intrărilor și ipotezelor utilizate în procesul de estimare a ajustărilor pentru pierderi trebuie să fie, în general, consecventă de la o perioadă la alta. În cazul în care intrările și ipotezele sau baza acestora se modifică, trebuie să se documenteze justificarea;
- h. să identifice situațiile care ar determina, în general, schimbări la nivelul metodelor de măsurare a ECL, a intrărilor sau a ipotezelor de la o perioadă la alta (spre exemplu, o instituție de credit poate afirma că un credit care a fost anterior evaluat în mod colectiv prin metoda PD/LGD poate fi detașat și evaluat individual prin metoda fluxului de numerar actualizat, ca urmare a primirii de informații noi, specifice împrumutatului, cum ar fi pierderea locului de muncă);
- i. să aibă în vedere factorii interni și externi relevanți care ar putea afecta estimările ECL, cum ar fi standardele de creditare aplicate unei expuneri din creditare la inițiere și modificările produse în industrie și la nivelul factorilor geografici, economici și politici;
- j. să abordeze modul în care se stabilesc estimările ECL (spre exemplu, ratele istorice de pierdere sau analiza migrației ca punct de pornire, ajustate potrivit informațiilor privind condițiile actuale și anticipate). O instituție de credit trebuie să aibă un punct de vedere

- obiectiv cu privire la incertitudinea și riscurile legate de activitățile sale de creditare, atunci când estimează ECL;
- k. să identifice factorii care sunt avuți în vedere atunci când se stabilesc perioadele de timp istorice adecvate pentru care se evaluează experiența istorică de pierdere. O instituție de credit trebuie să păstreze suficiente date istorice privind pierderile pentru a asigura o analiză semnificativă a experienței avute în ceea ce privește pierderile de credit în vederea utilizării acestora ca punct de pornire atunci când estimează nivelul ajustărilor pentru pierderi pe bază colectivă sau individuală;
 - l. să stabilească măsura în care valoarea garanției reale și a altor factori care diminuează riscul de credit afectează ECL;
 - m. să pună în evidență politicile și procedurile instituției de credit cu privire la eliminări din bilanț și recuperări;
 - n. să prevadă cerința ca analizele, estimările, revizuirile și alte sarcini/procese care sunt intrări pentru, sau ieșiri din, procesul de evaluare și măsurare a riscului de credit să fie efectuate de către personal competent, bine instruit și să fie validate de către angajați care sunt independenți de activitățile de creditare ale instituției de credit. Aceste intrări și ieșiri generate prin aceste funcții trebuie să fie bine documentate, iar documentația trebuie să includă explicații clare care să susțină analizele, estimările și revizuirile;
 - o. să documenteze metodele utilizate pentru validarea modelelor de măsurare a ECL (de exemplu, testele ex-post);
 - p. să asigure că estimările ECL integrează în mod corespunzător informații anticipative, inclusiv factorii macroeconomici, care nu au fost deja incluse în ajustările pentru pierderi măsurate la nivel de expunere individuală. Aceasta poate impune conducerii să aplice un raționament cu experiență în materie de credite în vederea analizării tendințelor ample de la nivelul întregului portofoliu de credite, a schimbărilor produse la nivelul modelului de afaceri al instituției de credit, a factorilor macroeconomici etc. și
 - q. să implice un proces pentru evaluarea gradului de adecvare globală a ajustărilor pentru pierderi în conformitate cu cadrul contabil relevant, inclusiv revizuirea regulată a modelelor ECL.
34. Procesul de identificare a riscului de credit al unei instituții de credit trebuie să asigure faptul că factorii care au un impact asupra schimbărilor produse la nivelul riscului de credit și al estimărilor ECL sunt identificați în mod corespunzător și regulat. În plus, analiza riscului de credit inerent produselor și activităților noi trebuie să constituie un element cheie al procesului de identificare a riscului de credit, al evaluării riscului de credit și al măsurării ECL.
35. Conducerea superioară trebuie să analizeze date concrete și circumstanțe relevante, inclusiv informații anticipative, care sunt susceptibile de a determina o diferență a ECL față de

experiența istorică și care ar putea afecta riscul de credit și posibilitatea recuperării complete a fluxurilor de numerar.

36. În ceea ce privește factorii legați de tipul, capacitatea și capitalul împrumutaților, termenii expunerilor din creditare și valorile activelor constituite drept garanții reale, împreună cu alți factori de diminuare a riscului de credit care ar putea afecta posibilitatea recuperării complete a fluxurilor de numerar, o instituție trebuie să aibă în vedere (în funcție de tipul expunerii):
- a. politicile și procedurile sale de creditare, inclusiv standardele de creditare și termenii de creditare care erau în vigoare la momentul recunoașterii inițiale a expunerii din creditare față de debitor, precum și dacă expunerea din creditare a fost inițiată ca excepție de la această politică. Politica de creditare a unei instituții de credit trebuie să includă detalii privind standardele de creditare ale acesteia, precum și orientări și proceduri care să asigure desfășurarea procesului de aprobare a creditelor de către instituția de credit;
 - b. sursele de venituri recurente ale debitorului disponibile pentru efectuarea plăților planificate;
 - c. capacitatea unui debitor de a genera un flux de numerar suficient pe durata instrumentului financiar;
 - d. gradul general de îndatorare al debitorului și așteptările cu privire la schimbările de la nivelul gradului de îndatorare;
 - e. motivația sau disponibilitatea debitorilor de a-și îndeplini obligațiile;
 - f. activele negrevate cu sarcini¹⁰ pe care debitorul le poate constitui ca garanții reale pe piață sau bilateral pentru a strânge fonduri și așteptările cu privire la schimbările produse la nivelul valorii activelor respective;
 - g. evenimente unice posibile în mod rezonabil și un comportament recurent care ar putea afecta capacitatea debitorului de a-și îndeplini obligațiile contractuale; și
 - h. evaluarea promptă a valorii garanțiilor reale și analiza factorilor care ar putea avea un impact asupra valorii viitoare a garanției reale (ținând cont de faptul că valorile garanțiilor reale afectează în mod direct estimările LGD).
37. În cazul în care au potențialul de a afecta capacitatea instituției de credit de a-și recupera sumele datorate, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere factori legați de modelul de

¹⁰ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/79 al Comisiei din 18 decembrie 2014 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 680/2014 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la raportarea în scopuri de supraveghere a instituțiilor în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește grevarea cu sarcini a activelor, modelul punctelor de date unic și normele de validare.

afaceri al instituției de credit și condițiile macroeconomice actuale și previzionate, inclusiv însă fără a se limita la:

- a. cerințele privind concurența și cerințele legale și de reglementare;
 - b. tendințele de la nivelul volumului general al creditelor instituției;
 - c. profilul de risc de credit general al expunerilor din creditare ale instituției de credit și așteptările legate de schimbările de la nivelul acestuia;
 - d. concentrările creditelor acordate debitorilor sau după tipul de produs, segment sau piața geografică;
 - e. așteptările în ceea ce privește practicile de recuperare, de eliminare din bilanț și de recuperare;
 - f. calitatea sistemului de revizuire a riscului de credit al instituției de credit și măsura în care este realizat controlul de către organul de conducere și conducerea superioară ale instituției de credit; și
 - g. alți factori care ar putea avea un impact asupra ECL, inclusiv dar nu numai așteptările la nivelul schimbărilor în ceea ce privește rata șomajului, produsul intern brut, ratele dobânzii de referință, inflația, condițiile de lichiditate sau tehnologia.
38. Metodologiile solide privind riscul de credit trebuie să aibă în vedere diferite scenarii posibile și nu trebuie să se bazeze pe considerații pur subiective, părtinitoare sau exagerat de optimiste. Instituțiile de credit trebuie să elaboreze și să își documenteze procesele prin care sunt generate scenarii relevante care să fie utilizate la estimarea ECL. În special:
- a. instituțiile de credit trebuie să demonstreze și să documenteze modul în care s-ar schimba estimările ECL odată cu schimbările produse la nivelul scenariilor, inclusiv schimbările de la nivelul condițiilor externe relevante care ar putea avea un impact asupra estimărilor ECL sau a componentelor de calculare a ECL (cum ar fi parametrii PD și LGD);
 - b. instituțiile de credit trebuie să aibă un proces documentat pentru stabilirea orizontului de timp al scenariilor și, dacă este cazul, a modului în care se estimează ECL pentru expuneri a căror durată depășește perioada vizată de previziunea (previziunile) economică (economice) utilizată (utilizate);
 - c. scenariile pot fi elaborate la nivel intern sau externalizate. În cazul scenariilor elaborate la nivel intern, instituțiile de credit trebuie să aibă o varietate de experți, cum ar fi experți de risc, economiști, directori economici și membri ai conducerii superioare care să asiste la selecția scenariilor care sunt relevante pentru profilul de expunere la riscul de credit al instituțiilor de credit. În cazul scenariilor externalizate, instituțiile de credit trebuie să se asigure că furnizorul extern adaptează scenariile pentru a reflecta activitatea și profilul de

- expunere la riscul de credit al instituțiilor de credit, deoarece acestea din urmă rămân responsabile pentru aceste scenarii;
- d. testarea ex-post trebuie efectuată pentru a asigura faptul că se iau în considerare și se integrează în estimările ECL factorii economici cei mai relevanți care afectează gradul de recuperare și riscul de credit și
 - e. în cazul în care există indicatori de piață [cum ar fi marjele aferente contractelor de tip credit default swap], conducerea superioară i-ar putea considera drept indicatori de referință valabili pentru verificarea consecvenței raționamentelor proprii.
39. Chiar dacă o instituție de credit nu trebuie să identifice sau să modeleze fiecare scenariu posibil prin simulări de scenarii, aceasta trebuie să aibă în vedere toate informațiile rezonabile și justificabile relevante pentru produs, debitor, modelul de afaceri sau mediul economic și de reglementare atunci când elaborează estimări ale ECL. Atunci când elaborează astfel de estimări în scopul raportării financiare, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere experiența și lecțiile învățate din exerciții similare desfășurate în scopuri de reglementare (deși scenariile elaborate în condiții de criză nu sunt prevăzute a fi utilizate în mod direct în scopuri contabile). Informațiile anticipative, inclusiv previziunile economice și factorii de risc de credit aferenți utilizați pentru estimările ECL, trebuie să fie consecvente cu intrările pentru alte estimări relevante din cadrul situațiilor financiare, al bugetelor, al planurilor strategice și de capital, precum și cu alte informații utilizate pentru administrare și raportare în cadrul unei instituții de credit.
40. Conducerea superioară trebuie să aibă capacitatea de a demonstra faptul că înțelege și că analizează în mod corespunzător riscurile inerente atunci când stabilește prețurile pentru expunerile din creditare. Instituțiile de credit trebuie să acorde o atenție deosebită următoarelor tipare aferente situațiilor întâlnite care ar putea indica estimări necorespunzătoare ale ECL:
- a. acordarea de credite debitorilor pe baza unor surse de venit fragile (care ar putea deveni nerecurente într-o situație de declin economic) sau fără documentarea sau verificarea limitată a surselor de venit ale debitorului;
 - b. cerințe ale serviciului datoriei ridicate în raport cu fluxurile de numerar așteptate nete disponibile ale debitorului;
 - c. grafice flexibile de rambursare, inclusiv perioade de grație, plăți care vizează exclusiv dobânda și caracteristici de natura amortizării negative;
 - d. în cazul finanțărilor bazate pe proprietăți imobiliare sau alte active, creditarea unor sume egale cu sau care depășesc valoarea proprietății finanțate sau dacă nu se asigură o marjă adecvată de protecție prin intermediul garanției reale;

- e. creșteri nejustificate la nivelul modificărilor expunerilor din creditare din cauza dificultăților financiare cu care se confruntă debitorul¹¹ sau al renegocierilor/modificărilor expunerilor din creditare din alte motive (cum ar fi presiunile concurențiale cu care se confruntă instituțiile de credit);
 - f. eludarea cerințelor privind clasificarea și ratingul, inclusiv reeșalonarea, refinanțarea sau reclasificarea expunerilor din creditare;
 - g. creșteri nejustificate ale volumului de credit, mai ales relativ la creșterea volumului de credite acordate de către alți creditori de pe aceeași piață; și
 - h. creșterea volumului și a severității creditului restant, de calitate inferioară și depreciat.
41. Politicile contabile ale instituțiilor de credit trebuie să abordeze, iar metodologia lor privind ajustările pentru pierderi trebuie să includă standarde pentru (a) renegocieri/modificări ale expunerilor din creditare din cauza dificultăților financiare sau din alte motive, ținând cont, de asemenea, de definițiile specifice ale măsurilor de restructurare datorată dificultăților financiare stabilite în partea a doua din anexa V la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 680/2014 al Comisiei și (b) tratarea expunerilor din creditare depreciate ca urmare a riscului de credit, cumpărate sau inițiate, astfel cum se prevede în cadrul contabil aplicabil:
- a. Instituțiile de credit trebuie să țină cont de următoarele standarde legate de renegocieri/modificări ale expunerilor din creditare:
 - i. Metodologia privind ajustările pentru pierderi trebuie să permită instituțiilor de credit să efectueze o evaluare robustă a riscului de credit și o măsurare a ECL astfel încât nivelul ajustărilor pentru pierderi să reflecte în continuare posibilitatea recuperării fondului expunerii renegociate/modificate, indiferent dacă activul inițial este derecunoscut, sau nu, în conformitate cu cadrul contabil aplicabil.
 - ii. Renegocierile/modificările nu trebuie să conducă automat la concluzia că a existat o scădere imediată a riscului de credit asociat expunerii. Orice scădere a nivelului raportat al ajustărilor pentru pierderi din cauza unui nivel de risc de credit îmbunătățit trebuie să fie susținută de dovezi clare. Clienții trebuie să demonstreze, în mod consecvent pe o perioadă de timp rezonabilă, un nivel satisfăcător de performanță a plății, înainte de a se considera faptul că riscul de credit a scăzut, ținând cont totodată de cerințele relevante pentru expunerile aflate în perioada de probă, astfel cum sunt definite în partea a doua din anexa V la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 680/2014 al Comisiei.

¹¹ A se vedea, de asemenea, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/227 al Comisiei din 9 ianuarie 2015 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 680/2014 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la raportarea în scopuri de supraveghere a instituțiilor în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 41, 20.2.2015, p. 1) care stabilește definiții specifice ale măsurilor de restructurare datorată dificultăților financiare și ale expunerilor neperformante.

44. Instituțiile de credit trebuie să țină cont de o serie de criterii atunci când repartizează o expunere din creditare într-o clasă de risc de credit la recunoașterea inițială a acesteia, inclusiv, în măsura în care acest lucru este relevant, de tipul produsului, termenii și condițiile acestuia, tipul și valoarea garanției reale, caracteristicile și datele geografice ale debitorului sau o combinație a acestora.
45. Atunci când se schimbă încadrarea existentă într-o clasă de risc de credit, fie la nivel de portofoliu fie la nivel individual, instituțiile de credit trebuie să țină cont de alți factori relevanți cum ar fi, printre altele, schimbările produse în ceea ce privește perspectiva industriei, ratele de creștere economică și atitudinea clienților, precum și schimbările de la nivelul previziunilor economice (cum ar fi ratele dobânzii, rata șomajului și prețurile mărfurilor) și deficiențele creditării identificate după recunoașterea inițială.
46. Sistemul de rating al riscului de credit trebuie să cuprindă toate expunerile din creditare atunci când evaluează impactul schimbărilor produse la nivelul riscului de credit, nu doar pe cele care este posibil să fi suferit creșteri semnificative la nivelul riscului de credit, să fi produs pierderi sau să determine o depreciere a creditului. Astfel se permite diferențierea adecvată a riscului de credit și gruparea expunerilor din creditare în cadrul sistemului de rating al riscului de credit și se reflectă riscul expunerilor individuale și, atunci când riscurile sunt agregate la nivelul tuturor expunerilor, nivelul riscului de credit de la nivelul portofoliului în ansamblu. În acest context, un sistem eficace de rating al riscului de credit trebuie să permită instituțiilor de credit să identifice atât migrația riscului de credit, cât și schimbările semnificative produse la nivelul riscului de credit.
47. Instituțiile de credit trebuie să descrie elementele sistemului lor de rating al riscului de credit, să definească în mod clar fiecare clasă de risc de credit și să numească personalul responsabil de proiectarea, implementarea, funcționarea și performanța sistemului, precum și persoanele responsabile de testarea și validarea periodică (mai exact, funcția de verificare independentă).
48. Clasele de risc de credit trebuie revizuite ori de câte ori se primesc informații noi relevante sau se schimbă așteptarea legată de riscul de credit al unei instituții de credit. Clasele de risc de credit atribuite trebuie să facă obiectul unei revizuirii formale periodice (spre exemplu, cel puțin anual sau mai frecvent, dacă acest lucru este necesar într-o jurisdicție) pentru a obține certitudinea rezonabilă a faptului că respectivele clase sunt precise și actualizate. Clasele de risc de credit pentru expunerile din creditare evaluate individual care prezintă un grad mai ridicat de risc sau o depreciere a creditului trebuie să fie verificate mai frecvent decât anual. Estimările ECL trebuie să fie actualizate în mod oportun pentru a reflecta schimbările produse la nivelul claselor de risc de credit pentru grupuri de expuneri sau expuneri individuale.

Gruparea bazată pe caracteristicile comune la nivel de risc de credit

49. Instituțiile de credit trebuie să grupeze expunerile având caracteristici comune la nivel de risc de credit într-un mod suficient de granular pentru a permite evaluarea rezonabilă a

schimbărilor produse la nivelul riscului de credit și, astfel, a impactului asupra estimării ECL pentru aceste grupuri.

50. Metodologia unei instituții de credit pentru gruparea expunerilor în vederea evaluării riscului de credit (cum ar fi în funcție de tipul instrumentului, termenii și condițiile produsului, industrie/segmentul de piață, locația geografică sau origini) trebuie să fie documentată și supusă unei verificări și aprobări interne corespunzătoare de către conducerea superioară.
51. Expunerile din creditare trebuie să fie grupate în funcție de caracteristicile comune la nivel de risc de credit astfel încât schimbările produse la nivelul riscului de credit să reacționeze la impactul condițiilor în schimbare asupra unui set comun de factori determinanți ai riscului de credit. Aici se include luarea în considerare a efectului produs asupra riscului de credit al grupului ca răspuns la schimbările produse la nivelul informațiilor anticipative, inclusiv a factorilor macroeconomici. Baza grupării trebuie să fie verificată de către conducerea superioară pentru a se asigura de faptul că expunerile din cadrul grupului rămân omogene sub aspectul reactivității acestora la factorii determinanți ai riscului de credit și că, în timp, nu s-au schimbat caracteristicile relevante ale riscului de credit și impactul acestora asupra nivelului de risc de credit pentru grup.
52. Expunerile nu trebuie să fie grupate în așa fel încât o creștere a riscului de credit al anumitor expuneri să fie disimulată de performanța grupului în ansamblu.
53. Instituțiile de credit trebuie să instituie un proces robust pentru a asigura gruparea inițială corespunzătoare a expunerilor lor din creditare. Ulterior, gruparea expunerilor trebuie să fie reevaluată, iar expunerile trebuie să fie segmentate din nou dacă se primesc informații noi relevante sau așteptările schimbate ale unei instituții de credit cu privire la riscul de credit sugerează faptul că este necesară o ajustare permanentă. Dacă o instituție de credit nu poate segmenta din nou expunerile cu promptitudine, trebuie să se recurgă la o ajustare temporară.

Recurgerea la ajustări temporare

54. Instituțiile de credit trebuie să recurgă la ajustarea temporară a unei ajustări pentru pierderi doar ca măsură provizorie, în special în situații tranzitorii sau atunci când există timp insuficient pentru a integra în mod corespunzător informațiile noi relevante în procesul existent de rating și modelare ale riscului de credit sau pentru a segmenta din nou grupuri existente de expuneri din creditare sau atunci când expunerile din creditare din cadrul unui grup de expuneri din creditare reacționează la factori sau evenimente diferit de așteptarea inițială.
55. Nu trebuie să se recurgă în mod continuu la astfel de ajustări pe termen lung în cazul unui factor de risc non-tranzitoriu. Dacă nu se preconizează ca motivul ajustării să fie temporar, cum ar fi apariția unui nou factor determinant al riscului care nu a fost integrat anterior în metodologia instituției de determinare a ajustărilor pentru pierderi, metodologia trebuie să

fie actualizată pe termen scurt pentru a integra factorul prevăzut a avea un impact permanent asupra măsurării ECL.

56. Recurgerea la ajustările temporare presupune aplicarea unui raționament semnificativ, ceea ce duce la posibilitatea formării unei opinii subiective. Pentru a evita posibilitatea formării unei opinii subiective, ajustările temporare trebuie să fie în mod direcțional în concordanță cu previziunile anticipative, să fie susținute de o documentație adecvată și să facă obiectul unor procese de guvernare adecvate.

4.2.4 Principiul 4 — Adecvarea ajustării pentru pierderi

Suma agregată a ajustărilor pentru pierderi a unei instituții de credit, indiferent dacă ajustările pentru pierderi sunt stabilite pe bază colectivă sau individuală, trebuie să fie suficientă și în concordanță cu obiectivele prevăzute prin cadrul contabil aplicabil.

57. Instituțiile de credit trebuie să implementeze metodologii solide privind riscul de credit cu obiectivul de a asigura echilibrul general al ajustărilor pentru pierderi aferente ECL în conformitate cu cadrul contabil aplicabil și de a reflecta ECL în mod corespunzător în cadrul respectiv.
58. Atunci când evaluează adecvarea ajustărilor pentru pierderi, instituțiile de credit trebuie să țină cont de factorii relevanți și de așteptările de la data raportării care ar putea afecta posibilitatea recuperării fluxurilor de numerar rămase pe durata existenței unui grup de expuneri din creditare sau a unei singure expuneri din creditare. Instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere informații care depășesc datele istorice și actuale și să țină cont de informații anticipative rezonabile și justificabile, inclusiv de factori macroeconomici, care prezintă relevanță pentru expunerea (expunerile) supusă (supuse) evaluării (spre exemplu, de tip retail sau angro) în conformitate cu cadrul contabil aplicabil.
59. În funcție de capacitatea de a integra informații anticipative în estimarea ECL, instituțiile de credit ar putea utiliza metode de evaluare individuală sau colectivă; indiferent de metoda de evaluare utilizată, acestea trebuie să fie în concordanță cu cerințele contabile relevante și să nu genereze măsurători ale ajustărilor pentru pierderi semnificativ diferite. Împreună, evaluările individuale și colective constituie baza ajustărilor pentru pierderi aferente ECL.
60. Metoda de evaluare a ECL utilizată trebuie să fie cea mai potrivită în circumstanțele date și, de regulă, trebuie să fie armonizată cu modul în care instituția de credit administrează expunerea din creditare. Spre exemplu, evaluarea colectivă este utilizată deseori pentru grupuri mari de expuneri omogene din creditare având caracteristici comune la nivel de risc de credit, cum ar fi portofoliile de retail. Evaluările individuale sunt deseori efectuate în cazul expunerilor semnificative sau atunci când au fost identificate preocupări legate de credit la nivelul creditului individual, cum ar fi lista de observație sau creditele restante.
61. Indiferent de metoda de evaluare utilizată (individuală sau colectivă), o instituție de credit trebuie să se asigure că aceasta nu duce la recunoașterea cu întârziere a ECL.

62. Atunci când instituțiile de credit recurg la evaluări individuale, estimarea ECL trebuie să integreze întotdeauna impactul așteptat al tuturor informațiilor anticipative rezonabile și justificabile, inclusiv al factorilor macroeconomici, care afectează posibilitatea recuperării și riscul de credit. Atunci când aplică o metodă de evaluare individuală, în același mod ca și în cazul evaluării colective, documentația instituției de credit trebuie să demonstreze în mod clar modul în care informațiile anticipative, inclusiv factorii macroeconomici, au fost reflectate în evaluarea individuală.
63. În cazurile în care evaluările individuale ale unei instituții de credit nu iau în considerare în mod corespunzător informații anticipative și, pentru a permite identificarea relațiilor dintre informațiile anticipative și estimările ECL care este posibil să nu fie aparente la nivel individual, o instituție trebuie să grupeze expunerile din creditare având caracteristici comune la nivel de risc de credit pentru a estima impactul informațiilor anticipative, inclusiv al factorilor macroeconomici. Invers, atunci când instituțiile de credit stabilesc faptul că toate informațiile anticipative rezonabile și justificabile au fost integrate în evaluarea individuală a ECL, nu trebuie să se efectueze o evaluare anticipativă suplimentară pe bază colectivă dacă prin aceasta s-ar ajunge la o cuantificare dublă.

4.2.5 Principiul 5 —Validarea modelului ECL

O instituție de credit trebuie să instituie politici și proceduri pentru a valida în mod corespunzător modelele utilizate pentru măsurarea ECL.

64. Instituțiile de credit ar putea utiliza în procesul de evaluare și măsurare a ECL modele și estimări bazate pe ipoteze pentru identificarea și măsurarea riscurilor la nivelul individual al expunerii din creditare și la nivelul general al portofoliilor, inclusiv clasificarea creditelor, identificarea riscului de credit, măsurarea ajustărilor pentru pierderi aferente ECL în scopuri contabile, simulările de criză și alocarea de capital. Modelele utilizate în procesul de evaluare și măsurare a ECL trebuie să aibă în vedere impactul schimbărilor produse la nivelul debitorului și al variabilelor privind riscul de credit, cum ar fi schimbările de la nivelul PD, LGD, sumele aferente expunerii, valorile garanțiilor reale, migrarea probabilităților de neîndeplinire a obligațiilor de plată și clasele interne de risc de credit ale debitorului pe baza informațiilor istorice, actuale și anticipative rezonabile și justificabile, inclusiv a factorilor macroeconomici.
65. Instituțiile de credit trebuie să instituie politici și proceduri pentru a valida în mod corespunzător precizia și consecvența modelelor utilizate la evaluarea riscului de credit și la măsurarea ECL, inclusiv sistemele și procesele lor de rating al riscului de credit bazat pe modele și estimarea tuturor componentelor de risc relevante la utilizarea inițială a modelelor și în regim permanent. Astfel de politici și proceduri trebuie să includă în mod adecvat rolul raționamentului profesional.
66. Modelele ECL trebuie să fie validate atunci când sunt elaborate și atunci când se aduc schimbări semnificative acestora și trebuie să se asigure faptul că modelele sunt adecvate pentru utilizarea lor propusă în mod permanent.

67. Un cadru solid de validare a modelelor trebuie să includă, printre altele, următoarele elemente:

- a. Roluri și responsabilități clare pentru validarea modelelor, cu nivel corespunzător de independență și competență. Modelele trebuie să fie evaluate independent de procesul de dezvoltare a acestora și de către personal care deține experiența și expertiza necesară. Constatările și rezultatele validării modelelor trebuie să fie raportate cu promptitudine și în mod oportun la nivelul corespunzător de autoritate. În cazul în care o instituție de credit și-a externalizat funcția de validare unei părți externe, instituția de credit rămâne responsabilă de eficacitatea întregii activități de validare a modelelor și trebuie să se asigure că activitatea desfășurată de către partea externă îndeplinește elementele unui cadru solid de validare a modelelor în mod permanent.
- b. Un domeniu de aplicare și o metodologie de validare a modelelor corespunzătoare trebuie să includă un proces sistematic de evaluare a caracterului solid, consecvenței și preciziei modelului, precum și a relevanței permanente a acestuia pentru expunerea individuală din creditare sau portofoliul aferent. Un proces de validare a modelului eficace trebuie să permită totodată identificarea și abordarea promptă a eventualelor limitări ale unui model. Domeniul de aplicare al validării trebuie să includă o verificare a intrărilor modelului, a proiectului de model și a rezultatelor/performanței modelului.
 - *Intrările modelului:* Instituțiile de credit trebuie să dețină standarde de calitate și fiabilitate instituite la nivel intern cu privire la datele (informații istorice, actuale și anticipative) utilizate ca intrări ale modelului. Datele utilizate pentru estimarea ajustărilor pentru pierderi aferente ECL trebuie să fie relevante pentru portofoliile instituțiilor de credit și, în măsura posibilității, să fie precise, fiabile și complete (mai exact, fără excluderi care ar putea fi subiective pentru estimările ECL). Validarea trebuie să asigure faptul că datele utilizate respectă aceste standarde.
 - *Proiectul de model:* În cazul proiectului de model, validarea trebuie să evalueze dacă teoria care stă la baza modelului este sigură din punct de vedere conceptual, recunoscută și acceptată în general pentru scopul vizat. Din perspectiva anticipativă, validarea trebuie să evalueze totodată măsura în care modelul, la nivelul general al modelului și cel individual al factorului de risc, poate ține cont de schimbările apărute în mediul economic sau de creditare, precum și de schimbările aduse profilului economic sau strategiei portofoliului, fără reducerea semnificativă a caracterului robust al modelului.
 - *Rezultatul/performanța modelului:* Instituțiile de credit trebuie să instituie standarde la nivel intern pentru performanța acceptabilă a modelului. În cazul în care se încalcă semnificativ pragurile de performanță, trebuie luate măsuri de remediere care să ducă până la recalibrarea sau reelaborarea modelului.
- c. Documentația cuprinzătoare a cadrului și procesului de validare a modelului. Aceasta trebuie să documenteze procedurile de validare desfășurate, orice schimbări aduse metodologiei și

instrumentelor de validare, seria de date utilizate, rezultatele validării și orice măsuri de remediere dacă este necesar. Instituțiile de credit trebuie să asigure verificarea și actualizarea regulată a documentației.

- d. O verificare a procesului de validare a modelului de către părțile independente (de exemplu, părți interne sau externe) pentru evaluarea eficacității generale a procesului de validare a modelului și independența procesului de validare a modelului față de procesul de elaborare a acestuia. Constatările verificării trebuie să fie raportate cu promptitudine și în mod oportun la nivelul corespunzător de autoritate (de exemplu, conducerea superioară, comitetul de audit).

4.2.6 Principiul 6 — Raționamentul cu experiență în materie de credite

Pentru evaluarea riscului de credit și măsurarea ECL este esențial să se apeleze la raționamentul cu experiență în materie de credite al unei instituții de credit, în special atunci când se analizează informații anticipative rezonabile și justificabile, inclusiv factori macroeconomici.

68. Instituțiile de credit trebuie să dețină instrumentele necesare pentru a asigura o estimare robustă și o recunoaștere promptă a ECL. Dat fiind faptul că este posibil ca informațiile despre experiența istorică în materie de pierderi sau impactul condițiilor actuale să nu reflecte pe deplin riscul de credit în expunerile din creditare, instituțiile de credit trebuie să apeleze la raționamentul lor cu experiență în materie de credite pentru a integra în mod minuțios impactul așteptat al tuturor informațiilor anticipative rezonabile și justificabile, inclusiv al factorilor macroeconomici, asupra propriei estimări a ECL. Faptul că o instituție de credit apelează la raționamentul său cu experiență în materie de credite trebuie să fie documentat în metodologia privind riscul de credit a instituției de credit și supus unei supravegheri corespunzătoare.
69. Informațiile istorice oferă o bază utilă pentru identificarea tendințelor și a corelațiilor necesare pentru identificarea factorilor determinanți ai riscului de credit în cazul expunerilor din creditare. Însă estimările ECL nu trebuie să ignore impactul evenimentelor (anticipative) și al condițiilor asupra acestor factori determinanți. Estimarea trebuie să reflecte deficitele de numerar așteptate ca urmare a unui astfel de impact.
70. Nu trebuie să se evite analizarea informațiilor anticipative pe baza faptului că o instituție de credit consideră costul integrării unor astfel de informații anticipative ca fiind foarte ridicat sau inutil sau pentru că există incertitudine la nivelul formulării de scenarii anticipative, decât dacă respectivul cost suplimentar și sarcina operațională care vor fi introduse nu contribuie la un proces de punere în aplicare a unui cadru contabil al ECL de înaltă calitate.
71. Instituțiile de credit trebuie să fie în măsură să demonstreze faptul că informațiile anticipative incluse în procesul de estimare a ECL au o legătură cu factorii determinanți ai riscului de credit în cazul anumitor expuneri sau portofolii. Dat fiind faptul că s-ar putea să nu fie posibil să se demonstreze existența unei legături strânse în termeni statistici formali între anumite tipuri

de informații sau chiar informațiile stabilite în ansamblu, și factorii determinanți ai riscului de credit, instituțiile de credit trebuie să apeleze la raționamentul lor cu experiență în materie de credite atunci când stabilesc un nivel corespunzător al ajustărilor pentru pierderi individuale sau colective. Atunci când un factor anticipativ care a fost identificat ca fiind relevant nu este integrat în evaluarea individuală sau colectivă, este posibil să fie necesară efectuarea de ajustări temporare.

72. Previziunile macroeconomice și alte informații relevante trebuie să fie aplicate în mod consecvent la nivelul portofoliilor în cazul în care factorii determinanți ai riscului de credit sunt afectați de aceste previziuni/ipoteze în același mod. Mai mult, atunci când se elaborează estimări ECL, instituțiile de credit trebuie să apeleze la raționamentul lor cu experiență în materie de credite pentru a analiza punctul lor de vedere în ciclul de creditare, acesta putând fi diferit în jurisdicțiile în care acestea dețin expuneri din creditare.
73. Instituțiile de credit trebuie să acționeze cu grijă atunci când stabilesc nivelul ajustărilor pentru pierderi aferente ECL care să fie recunoscute în scopuri contabile, pentru a asigura caracterul adecvat al estimărilor rezultate (mai exact, să fie în concordanță cu neutralitatea, și să nu fie nici subevaluate nici supraevaluate).
74. În plus, instituțiile de credit trebuie să recurgă la o serie amplă de informații derivate din procesul de administrare a riscului de credit, inclusiv la cele anticipative în scopul administrării riscurilor și al adecvării capitalului, atunci când elaborează estimări ale ECL.

4.2.7 Principiul 7 — Procese, sisteme, instrumente și date comune

Instituțiile de credit trebuie să aibă un proces sigur de evaluare și măsurare a riscului de credit, care să le ofere o bază solidă pentru procese, sisteme, instrumente și date comune de evaluare a riscului de credit și pentru a ține cont de pierderile de credit așteptate.

75. În măsura posibilității, instituțiile de credit trebuie să utilizeze procese, sisteme, instrumente și date comune de evaluare a riscului de credit, de măsurare a ECL în scopuri contabile și de stabilire a pierderilor așteptate în scopuri de adecvare a capitalului în vederea consolidării fiabilității și consecvenței estimărilor ECL rezultate, a creșterii transparenței și, prin disciplina pieței, a furnizării de stimulente pentru respectarea practicilor solide în materie de risc de credit.
76. Practicile privind riscul de credit trebuie să fie revizuite periodic pentru a verifica dacă sunt cuprinse datele relevante disponibile în cadrul organizației unei instituții de credit și dacă sistemele sunt actualizate, deoarece practicile de creditare și cele economice ale instituției de credit se schimbă sau evoluează în timp. Trebuie să se stabilească o buclă de feedback pentru a asigura transmiterea informațiilor privind estimările ECL, schimbările de la nivelul riscului de credit și pierderile efective suferite ca urmare a expunerilor din creditare către experții în materie de risc de credit, personalul de contabilitate și de raportare în scopuri de reglementare și, în special, către personalul responsabil cu creditarea.

77. Procesele, sistemele, instrumentele și datele comune menționate mai sus ar putea include sistemele de rating al riscului de credit, PD estimată (sub rezerva unor ajustări adecvate), statutul de restanță, raportul între valoarea creditului acordat și cea a garanției aferente creditului, ratele istorice de pierdere, tipul produsului, graficul de amortizare, cerințe privind plata avansului, segmentul de piață, locația geografică, data inițială (mai exact, data conceperii) și tipul garanției reale.

4.2.8 Principiul 8 — Publicarea de informații

În acțiunile sale de publicare a informațiilor, o instituție de credit trebuie să promoveze transparența și comparabilitatea oferind informații oportune, relevante și utile pentru luarea deciziei.

78. Obiectivul publicării de informații este de a oferi în mod clar și inteligibil unei categorii vaste de utilizatori informații utile pentru luarea deciziei cu privire la poziția financiară și performanța unei instituții de credit, precum și la schimbările produse la nivelul acestora. Instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere furnizarea de informații relevante și comparabile pentru ca utilizatorii să poată lua decizii prompte, în cunoștință de cauză și să poată evalua diligența organului de conducere și a conducerii superioare.

79. Prezentarea de informații financiare și privind administrarea riscului de credit trebuie să fie în conformitate cu cadrele contabile și de supraveghere aplicabile¹². Instituțiile de credit trebuie să prezinte informațiile necesare pentru a descrie în mod echitabil expunerea la riscul de credit a unei instituții de credit, inclusiv estimările sale privind ECL și să ofere informații relevante cu privire la practicile de creditare ale unei instituții de credit.

80. În concordanță cu standardele și reglementările contabile aplicabile, conducerea superioară a instituțiilor de credit trebuie să aplice un raționament pentru a stabili nivelul adecvat de agregare și dezagregare a datelor publicate, astfel încât prezentarea de informații să respecte cerințele contabile și să ofere detalii despre expunerea la riscul de credit și ECL ale unei instituții de credit pentru ca utilizatorii să efectueze o analiză individuală a instituției și comparații relevante cu grupuri omoloage.

81. Prin prezentarea de informații la nivel cantitativ și calitativ, atunci când acestea sunt luate în ansamblu, trebuie să se comunice utilizatorilor principalele ipoteze/intrări utilizate pentru elaborarea estimărilor ECL. Prezentarea de informații trebuie să evidențieze politici și definiții care sunt esențiale pentru estimarea ECL (cum ar fi baza unei instituții de credit pentru gruparea expunerilor din creditare în portofolii având caracteristici similare la nivel de risc de

¹² În conformitate cu partea a opta din Regulamentul (UE) nr. 575/2013, Ghidul ABE GL/2016/11 privind cerințele de publicare de la partea a opta din Regulamentul (UE) nr. 573/2013 și Ghidul ABE GL/2014/14 asupra pragului de semnificație, al proprietății și confidențialității și asupra frecvenței de publicare specificate în articolele 432 alineatul (1) și (2) și articolul 433 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

credit și definiția acesteia pentru neîndeplinirea obligației de plată¹³), factori care pot produce schimbări la nivelul estimărilor ECL și al modului de integrare a raționamentului cu experiență în materie de credite al conducerii superioare. Prezentarea de politici semnificative trebuie să indice modul în care aceste politici au fost puse în aplicare în contextul specific al instituției de credit.

82. Instituțiile de credit trebuie să ofere prezentări calitative de informații cu privire la modul în care au fost integrate în procesul de estimare a ECL informațiile anticipative, inclusiv factorii macroeconomici, în conformitate cu cadrul contabil aplicabil, în special atunci când evaluarea este efectuată pe bază individuală.
83. Prezentările privind baza pentru gruparea expunerilor din creditare trebuie să includă informații referitoare la modul în care conducerea superioară se asigură de faptul că expunerile din creditare sunt grupate în mod corespunzător, astfel încât aceste grupuri să aibă în continuare caracteristici comune la nivel de risc de credit.
84. Pentru a îmbunătăți calitatea și semnificația informațiilor prezentate pentru estimările ECL, instituțiile de credit trebuie să ofere periodic o explicație a schimbărilor semnificative aduse estimării ECL. Aceste informații trebuie să includă atât prezentări calitative, cât și prezentări cantitative care să sporească înțelegerea modului în care estimările ECL au suferit modificări.
85. Organul de conducere al instituțiilor de credit trebuie să verifice în mod regulat politicile de prezentare de informații pentru a obține certitudinea că informațiile prezentate continuă să fie relevante pentru profilul de risc al instituției de credit, concentrarea produselor, normele industriei și condițiile actuale ale pieței. Procedând astfel, instituțiile de credit trebuie să ofere prezentări de informații care să faciliteze compararea cu omologii săi, permițând utilizatorilor să monitorizeze periodic schimbările produse la nivelul estimărilor ECL ale instituției de credit și să efectueze analize semnificative între grupuri omoloage de la nivel național și internațional.

4.3 Orientări specifice instituțiilor de credit care aplică IFRS 9

Această secțiune oferă orientări cu privire la aspecte legate de cerințele ECL din secțiunile privind deprecierea din IFRS 9 — (i) ajustarea pentru pierdere la o valoare egală cu ECL pe 12 luni; (ii) evaluarea creșterilor semnificative ale riscului de credit; și (iii) utilizarea de simplificări practice — care nu sunt specifice altor cadre contabile ale ECL și trebuie interpretate în legătură cu celelalte secțiuni din prezentul ghid.

¹³A se vedea paragrafele 89 și 90 din secțiunea următoare pentru orientări suplimentare cu privire la definiția neîndeplinirii obligației de plată.

4.3.1 Ajustarea pentru pierdere la o valoare egală cu ECL pe 12 luni

86. În conformitate cu paragraful 5.5.5 din IFRS 9, „în cazul în care, la data de raportare, riscul de credit pentru un instrument financiar nu a crescut semnificativ după recunoașterea inițială, o entitate trebuie să evalueze ajustarea pentru pierdere aferentă respectivului instrument financiar, respectiv la o valoare egală cu pierderile de credit așteptate pe 12 luni”. Instituțiile de credit trebuie să măsoare ECL în cazul tuturor expunerilor din creditare, iar o ajustare de valoare zero trebuie să fie rară, deoarece estimările ECL reprezintă o sumă ponderată cu probabilitățile care trebuie să reflecte întotdeauna posibilitatea apariției unei pierderi de credit (a se vedea paragrafele 5.5.17 și 5.5.18 din IFRS 9). O ajustare de valoare zero ar putea însă exista, spre exemplu, în cazul creditelor acoperite integral cu garanții reale (deși instituțiile de credit trebuie să aibă grijă atunci când elaborează estimări ale valorii garanției reale, deoarece evaluarea garanției reale la momentul inițierii împrumutului se poate schimba pe durata de viață a creditului).
87. Instituțiile de credit trebuie să adopte o metodă activă de evaluare și măsurare a ECL pe 12 luni, care să permită identificarea promptă a schimbărilor de la nivelul riscului de credit și, prin urmare, recunoașterea promptă a respectivelor schimbări în ECL. În conformitate cu principiul 6, estimarea valorii și a plasării în timp a ECL pe 12 luni trebuie să reflecte raționamentul bazat pe experiență în materie de credite al conducerii superioare și să reprezinte o estimare a ECL obiectivă, ponderată cu probabilități, ținându-se cont de o serie de rezultate posibile.
88. IFRS 9 definește o valoare egală cu ECL pe 12 luni ca fiind „Partea din pierderile din credit așteptate pe durata de viață care reprezintă pierderile din credit așteptate care rezultă din evenimentele de nerambursare aferente unui instrument financiar care pot apărea în termen de 12 luni de la data raportării”¹⁴. În acest scop, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere că o valoare egală cu ECL pe 12 luni nu reprezintă doar pierderile așteptate în următoarele 12 luni; ci, în conformitate cu paragraful B5.5.43 din IFRS 9, reprezintă deficitele de numerar așteptate pe durata de viață a expunerii din creditare sau a grupului de expuneri din creditare datorate evenimentelor de pierdere care ar putea să apară în următoarele 12 luni. Instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere și faptul că, în conformitate cu paragraful 5.5.9 din IFRS 9, pentru a evalua dacă un instrument financiar trebuie să fie transferat la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață a acestuia, trebuie să se aibă în vedere modificarea riscului de apariție a stării de nerambursare pe durata de viață așteptată a instrumentului financiar. În unele circumstanțe, IFRS 9 permite ca modificările produse la nivelul riscului de apariție a stării de nerambursare în următoarele 12 luni să fie utilizate pentru a efectua această evaluare; însă, este posibil ca acest lucru să nu fie întotdeauna adecvat și trebuie să se acorde o atenție deosebită exemplurilor de la paragraful B5.5.14 din IFRS 9.

¹⁴ A se vedea anexa A - Termeni definiți din IFRS 9.

89. Paragraful B5.5.37 din IFRS 9 nu definește starea de nerambursare, însă solicită instituțiilor de credit să definească starea de nerambursare în concordanță cu definiția utilizată pentru administrarea internă a riscului de credit. Paragraful B5.5.37 din IFRS 9 include și o prezumpție relativă conform căreia starea de nerambursare nu are loc mai târziu de momentul în care apare o restanță de 90 de zile. Atunci când adoptă o definiție a stării de nerambursare în scopuri contabile, instituțiile de credit trebuie să fie îndrumate de definiția utilizată în scopuri de reglementare prevăzută la articolul 178 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013¹⁵, care include:
- a. un criteriu calitativ prin care „instituția de credit consideră că este improbabil ca debitorul să ramburseze integral obligațiile aferente creditului instituției de credit, întreprinderii mamă sau unei filiale a acesteia, fără ca instituția de credit în cauză să recurgă la măsuri de tipul realizarea garanției” (evenimente de tipul „improbabilitate de plată”); și
 - b. un indicator obiectiv prin care „întârzierea la plată a debitorului a depășit 90 de zile pentru oricare din obligațiile semnificative din credite față de instituție, de întreprinderea-mamă sau de oricare din filialele acesteia”; echivalent cu prezumpția relativă de la paragraful B5.5.37 din IFRS 9.
90. În conformitate cu articolul 178 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 575/2013, se consideră că un debitor se află în stare de nerambursare față de un anumit debitor atunci când este îndeplinit oricare dintre criteriile de la paragraful 4 litera (a) și (b) sau ambele. În acest context, instituțiile de credit trebuie să identifice starea de nerambursare în conformitate cu criteriul privind „improbabilitatea de plată” al debitorului înainte ca expunerea să devină incident de neplată în conformitate cu criteriul restanței de 90 de zile. În concordanță cu abordarea urmată în scopuri de reglementare, lista elementelor prevăzute la articolul 178 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 ca indicații ale improbabilității de plată trebuie să fie implementată în așa fel încât să asigure detectarea promptă a evenimentelor de tipul „improbabilității de plată” care accelerează apariția unor eventuale deficite de numerar. În ceea ce privește criteriul de la paragraful (4) litera (b), deși în cazul obligațiilor entităților din sectorul de retail și cel public în scopuri de reglementare, este posibil ca autoritățile competente să înlocuiască termenul de 90 de zile cu unul de maxim 180 de zile în cazul a diferite produse, după cum consideră că este adecvat pentru condițiile locale [a se vedea articolul 178 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013], această posibilitate nu trebuie să fie interpretată ca fiind o excepție de la aplicarea prezumpției relative de 90 de zile de la paragraful B5.5.37 în cazul expunerilor respective.
91. Atunci când formulează estimarea sumei egale cu ECL pe 12 luni, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere informații rezonabile și justificabile, astfel cum este prevăzut la secțiunile Definiții și Principiul 6 din prezentul ghid, care afectează riscul de credit, mai ales informații anticipative, inclusiv factori macroeconomici. Instituțiile de credit trebuie să aplice un

¹⁵ ABE a publicat proiectul de ghid privind aplicarea definiției stării de nerambursare în conformitate cu articolul 178 din Regulamentul 575/2013.

raționament bazat pe experiență în materie de credite în analiza atât a informațiilor calitative, cât și a celor cantitative care ar putea afecta evaluarea de către instituția de credit a riscului de credit. IFRS 9 prevede faptul că o entitate nu trebuie să efectueze o căutare exhaustivă de informații atunci când măsoară o valoare egală cu ECL pe 12 luni. Însă instituțiile de credit trebuie să integreze în mod activ informații care ar putea afecta estimarea ECL, iar instituțiile de credit nu trebuie să excludă sau să ignore informații relevante care sunt disponibile în mod rezonabil.

92. În cazul în care o instituție de credit inițiază expuneri cu risc de credit ridicat (care nu trebuie să fie înțeles, în contextul acestui paragraf, că înseamnă opusul expunerilor „cu risc de credit scăzut”, astfel cum se descrie în paragraful 5.5.10 din IFRS 9), iar ajustările pentru pierderi aferente acestora sunt măsurate inițial ca ECL pe 12 luni, instituția de credit trebuie să monitorizeze îndeaproape aceste expuneri pentru a verifica dacă apar creșteri semnificative la nivelul riscului de credit pentru a asigura o trecere promptă a expunerii la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață pentru a lua în considerare faptul că expunerile cu risc ridicat sunt susceptibile de a prezenta o volatilitate mai mare și de a suferi o creștere mai rapidă a riscului de credit.
93. Chiar dacă o creștere a riscului de credit nu este considerată a fi semnificativă, o instituție de credit trebuie să își ajusteze estimarea ECL pe 12 luni pentru a reflecta în mod adecvat schimbările produse la nivelul riscului de credit care au avut loc. Astfel de ajustări trebuie să fie făcute cu mult înainte ca expunerile să fie transferate, individual sau colectiv, la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață și să se țină cont de orice migrare a riscului de credit care s-a produs.
94. În cazul în care se efectuează o analiză colectivă, expunerile din cadrul grupului respectiv trebuie să respecte cerințele prevăzute la secțiunea Principiul 3 din prezentul ghid. În mod specific, în cazul în care instituțiile de credit ajung în posesia unor informații care indică faptul că se impune o segmentare suplimentară sau diferită în cadrul unui grup de expuneri din creditare, grupul trebuie să fie împărțit în subgrupuri, iar măsurarea valorii egale cu ECL pe 12 luni trebuie să fie actualizată separat pentru fiecare subgrup sau, în cazul circumstanțelor tranzitorii, trebuie să se aplice o ajustare temporară (a se vedea Principiul 3 din prezentul ghid și cerințele detaliate ale acestei secțiuni referitoare la utilizarea ajustărilor temporare). În cazul în care se ajunge în posesia unor informații care indică faptul că un anumit subgrup a suferit o creștere semnificativă a riscului de credit, ECL pe durata de viață trebuie recunoscută cu privire la grupul respectiv.
95. Expunerile din creditare nu trebuie grupate într-un mod care să împiedice identificarea promptă a creșterilor semnificative ale riscului de credit (a se vedea, de asemenea, Principiile 3 și 4 din prezentul ghid pentru cerințe suplimentare cu privire la gruparea și evaluările colective ale ECL).

4.3.2 Evaluarea creșterilor semnificative ale riscului de credit

96. Paragraful 5.5.4 din IFRS 9 prevede că „Obiectivul dispozițiilor privind deprecierea este de a recunoaște pierderile de credit așteptate pe durata de viață aferente tuturor instrumentelor financiare pentru care au existat creșteri semnificative ale riscului de credit după recunoașterea inițială – indiferent dacă sunt evaluate pe bază individuală sau colectivă – luând în considerare toate informațiile rezonabile și justificabile, inclusiv cele care au caracter anticipativ”.
97. Raționamentul acestei abordări este acela că bonitatea contrapărții, și astfel ECL anticipată la recunoașterea inițială, este luată în considerare la stabilirea valorii creditului la momentul respectiv. De aici rezultă că este posibil ca o creștere a riscului de credit după momentul inițierii expunerii să nu fie pe deplin compensată de rata dobânzii aplicate și, în consecință, instituțiile de credit trebuie să analizeze cu atenție dacă a existat o creștere semnificativă a riscului de credit¹⁶. În caz afirmativ, expunerea din creditare trebuie să fie supusă măsurării ECL pe durata de viață.
98. Pentru a analiza dacă o expunere a suferit o creștere semnificativă a riscului de credit și pentru măsurarea ECL pe 12 luni și pe durata de viață, conform cerințelor, instituțiile de credit trebuie să dispună de un cadru de administrare, sisteme și mecanisme de control solide în conformitate cu principiile prevăzute în prezentul ghid. Dacă nu au fost deja instituite, instituțiile de credit trebuie să implementeze sisteme care să aibă capacitatea de a aborda și a evalua în mod sistematic cantitățile mari de informații care vor fi necesare pentru a estima dacă anumite expuneri din creditare sau grupuri de expuneri din creditare prezintă sau nu o creștere semnificativă a riscului de credit și pentru a măsura ECL pe durata de viață, dacă este cazul. Întreprinderile-mamă și filialele care intră sub incidența Directivei 2013/36/UE trebuie să se asigure că abordarea este consecventă în cadrul grupului. Aici trebuie să se includă, în mod specific, instituirea de procese care să asigure verificarea și aprobarea de către conducerea superioară a unei instituții de credit a previziunilor privind condițiile economice din diferite jurisdicții și sectoare economice și consecvența în cadrul grupului a procesului, a mecanismelor de control și a ipotezelor economice cu privire la elaborarea previziunilor și corelarea acestora cu așteptările legate de pierderile de credit. Necesitatea consecvenței nu trebuie să fie interpretată ca fiind o cerință conform căreia practica trebuie să fie identică în cadrul grupului. Din contră, într-un cadru consecvent pot exista diferențe de la o jurisdicție la alta și de la un produs la altul, spre exemplu, în funcție de disponibilitatea datelor. Aceste diferențe trebuie să fie bine documentate și justificate.
99. Procesele instituite ale instituțiilor de credit trebuie să permită acestora să stabilească în mod prompt și pe bază holistică dacă s-a produs o creștere semnificativă a riscului de credit ca urmare a recunoașterii inițiale a unei expuneri din creditare pentru a transfera o expunere individuală sau un grup de expuneri având caracteristici similare la nivel de risc de credit la

¹⁶ IFRS 9 impune entităților să aibă în vedere o serie amplă de factori atunci când evaluează creșterile semnificative ale riscului de credit, iar stabilirea prețului ar putea fi unul dintre acei factori.

stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață de îndată ce riscul de credit a crescut semnificativ, conform cerințelor privind contabilizarea depreciierilor din IFRS 9.

100. Astfel cum s-a precizat în paragraful B5.5.17 din IFRS 9 cu privire la evaluarea creșterilor semnificative ale riscului de credit de la recunoașterea inițială, seria de informații care vor trebui să fie avute în vedere în această evaluare este amplă. În termeni generali, acestea vor include informații privind condițiile macroeconomice și sectorul economic și regiunea geografică relevantă pentru un anumit debitor sau grup de debitori având caracteristici comune la nivel de risc de credit, în plus față de caracteristicile strategice, operaționale și de altă natură specifice debitorului. O caracteristică esențială este necesitatea de a lua în considerare toate informațiile anticipative rezonabile și justificabile disponibile fără costuri și eforturi nejustificate (a se vedea, de asemenea, paragraful 131 din prezentul ghid cu privire la setul de informații care trebuie să fie utilizat), în plus față de informații despre condiții actuale și date istorice.
101. Pentru recunoașterea promptă a ajustărilor pentru pierderi în conformitate cu cerințele IFRS 9, instituțiile de credit trebuie:
- a. să combine date și previziuni viitoare pentru factorii determinanți cheie ai riscului de credit în cadrul expunerilor și portofoliilor lor din creditare; și
 - b. să fie în măsură să cuantifice riscul de credit pentru fiecare dintre expunerile lor din creditare sau portofolii, pe baza acestor date și previziuni.
102. La paragraful B5.5.2 din IFRS 9 se menționează că, în general, se preconizează că pierderile de credit așteptate pe durata de viață sunt recunoscute înainte ca un instrument financiar să devină restant și că „De regulă, riscul de credit crește în mod semnificativ înainte ca un instrument financiar să devină restant sau înainte de a fi observați alți factori specifici debitorului care denotă o întârziere a împrumutului (de exemplu, o modificare sau o restructurare)”. Prin urmare, analizele instituțiilor de credit trebuie să țină cont de faptul că factorii determinanți ai pierderilor din credit încep adesea să se deterioreze cu mult timp (luni sau, în unele cazuri, ani) înainte să apară o dovadă obiectivă a unui incident de neplată la nivelul expunerilor din creditare afectate. Instituțiile de credit trebuie să acorde atenție faptului că datele despre incidentele de neplată sunt în general retrospective și rareori vor fi, de sine stătător, adecvate pentru implementarea unei metode ECL. Spre exemplu, în cadrul portofoliilor de retail, evoluțiile negative apărute la nivelul factorilor macroeconomici și al caracteristicilor debitorului vor determina, în general, o creștere a nivelului de risc de credit cu mult înainte ca acest lucru să se manifeste în informațiile privind întârzierile, cum ar fi incidentele de neplată.
103. Astfel, pentru a îndeplini obiectivul IFRS 9 în mod robust, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere și legăturile dintre factorii macroeconomici și caracteristicile debitorului la nivelul riscului de credit dintr-un portofoliu, pe baza unor informații rezonabile și justificabile. În acest sens, instituțiile de credit trebuie să înceapă cu o analiză detaliată a modelelor

istorice și a tendințelor actuale, care ar permite identificarea celor mai relevanți factori determinanți ai riscului de credit. Un raționament bazat pe experiență în materie de credite trebuie să faciliteze integrarea condițiilor actuale și a celor previzionate care ar putea afecta acești factori determinanți, deficitele de numerar așteptate și, prin urmare, așteptările legate de pierderi.

104. Instituțiile de credit trebuie să efectueze analize de acest fel nu doar în contextul portofoliilor de credite mici individuale, cum ar fi expunerile din cardul de credit, ci și în cazul expunerilor mari din creditare, administrate individual. Spre exemplu, în cazul unui credit pentru bunuri imobile comerciale de valoare mare, instituțiile de credit trebuie să țină cont de sensibilitatea semnificativă a pieței imobiliare comerciale din multe jurisdicții la mediul macroeconomic general și să aibă în vedere utilizarea de informații precum niveluri ale ratei dobânzii sau ratele de neocupare pentru a stabili dacă s-a produs o creștere semnificativă a riscului de credit.
105. Instituțiile de credit trebuie să aibă o politică clară care să includă criteriile bine dezvoltate cu privire la ceea ce constituie o creștere „semnificativă” a riscului de credit pentru diferite tipuri de expuneri din creditare. Astfel de criterii și motivele pentru care aceste abordări și definiții sunt considerate adecvate trebuie să fie publicate în conformitate cu IFRS 7 *Instrumente financiare: informații de furnizat*, paragraful 35F. Paragraful 5.5.9 din IFRS 9 prevede că, atunci când efectuează o evaluare a creșterilor semnificative ale riscului de credit, „o entitate trebuie să utilizeze modificarea riscului de apariție a stării de nerambursare pe durata de viață așteptată a instrumentului financiar, în loc de modificarea valorii pierderilor așteptate din creditare”. În acest scop, instituțiile trebuie să efectueze această evaluare din punctul de vedere al riscului de apariție a stării de nerambursare, și nu al pierderilor de credit așteptate (mai exact, înainte de a se examina efectele mecanismelor de diminuare a riscului de credit, cum ar fi garanțiile reale sau alte garanții).
106. Atunci când își elaborează metoda de stabilire a unei creșteri semnificative a riscului de credit, instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere fiecare dintre cele 16 clase de indicatori ai IFRS 9 (în măsura în care aceștia sunt relevanți pentru instrumentul financiar care este evaluat) prevăzuți la paragraful B5.5.17 literele (a)-(p) și, în plus, instituțiile de credit trebuie să verifice dacă există informații suplimentare care trebuie să fie luate în considerare. Astfel de indicatori (din IFRS 9 și prezentul ghid) nu trebuie să fie considerați drept o „listă de verificare”. Este posibil ca unii să fie mai relevanți decât alții pentru a evalua dacă un anumit tip de expunere din creditare prezintă o creștere semnificativă a riscului de credit. În același timp, instituțiile de credit trebuie să acorde o atenție deosebită pentru a evita riscul unei creșteri semnificative a riscului de credit care nu este recunoscută cu promptitudine atunci când de fapt, ea este prezentă. În mod specific, instituțiile de credit nu trebuie să limiteze creșterile semnificative ale riscului de credit la situații în care se anticipează că un instrument financiar urmează să devină depreciat ca urmare a riscului de credit (mai exact, conform cerințelor de depreciere din IFRS 9 aferente Stadiului 3). Mai degrabă, este posibil ca debitorii să prezinte o creștere semnificativă a riscului de credit fără a demonstra faptul că expunerile

din creditare aferente sunt susceptibile de a deveni depreciate. Faptul că riscul de credit a crescut semnificativ nu înseamnă neapărat că riscul de apariție a stării de nerambursare este probabil — doar faptul că este mai evident decât la recunoașterea inițială. Acest aspect este subliniat prin simetria modelului IFRS 9: este posibil ca expunerile din creditare să se transfere în stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață, dar ulterior să fie transferate înapoi în stadiul de măsurare a ECL pe 12 luni, dacă pragul aferent unei creșteri semnificative a riscului de credit nu mai este atins.

107. Instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere următoarea listă neexhaustivă de indicatori atunci când evaluează o creștere semnificativă a riscului de credit:

- a. o decizie din partea conducerii superioare a instituției de credit conform căreia, dacă o expunere din creditare existentă ar fi inițiată la data raportării, elementul prețului expunerii din creditare care reflectă riscul de credit al expunerii ar fi semnificativ mai mare decât atunci când creditul a fost de fapt acordat inițial, din cauza unei creșteri a riscului de credit asociat debitorului individual sau clasei de debitori, de la recunoașterea inițială;
- b. o decizie a conducerii superioare a instituției de credit pentru consolidarea garanției reale și/sau a cerințelor convenite pentru noi expuneri din creditare care sunt similare cu expunerile din creditare inițiate anterior, datorită schimbărilor produse la nivelul riscului de credit asociat respectivelor expuneri, începând cu data recunoașterii inițiale;
- c. o retrogradare a unui debitor de către o agenție de rating de credit recunoscută sau în cadrul unui sistem intern de rating de credit al unei instituții de credit;
- d. în cazul expunerilor performante din creditare supuse monitorizării și verificării individuale, un indicator intern sintetic de evaluare a creditului, care este mai slab decât la recunoașterea inițială;
- e. deteriorarea factorilor determinanți relevanți ai riscului de credit (de exemplu, fluxuri de numerar viitoare) în cazul unui debitor individual (sau al unui grup de debitori); și
- f. perspectiva modificărilor din cauza dificultăților financiare, inclusiv a celor care sunt considerate drept măsuri de restructurare datorată dificultăților financiare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2015/227.

Chiar dacă punerea în aplicare a IFRS 9 trebuie să reflecte, dacă este posibil, practicile de administrare a riscului de credit, în unele cazuri această abordare nu ar fi potrivită. Dacă, spre exemplu, o instituție de credit administrează majoritatea expunerilor din creditare în același mod, indiferent de riscul de credit, cu excepția doar a creditelor deosebit de sănătoase sau cu probleme deosebite, modul în care este administrată o expunere din creditare este puțin probabil să reprezinte un indicator relevant pentru a evalua dacă s-a înregistrat o creștere semnificativă a riscului de credit.

108. Atunci când evaluează dacă a existat o creștere semnificativă a riscului de credit în cazul unei expuneri din creditare, instituțiile de credit trebuie să țină cont și de următorii factori care sunt legați de mediul în care își desfășoară activitatea o instituție de credit sau debitorul:
- deteriorarea perspectivei macroeconomice relevante pentru un anumit debitor sau un grup de debitori. Evaluările macroeconomice trebuie să fie suficient de cuprinzătoare pentru a include factori relevanți pe segmente de clienți: suverani, societăți, gospodării ale populației și alte tipuri de debitori. Mai mult, acestea trebuie să abordeze orice diferențe regionale relevante la nivel de performanță economică în cadrul unei jurisdicții¹⁷; și
 - deteriorarea perspectivei pentru sectorul sau industriile în care își desfășoară activitatea un debitor.
109. Identificarea corespunzătoare a factorilor determinanți ai riscului de credit și demonstrarea fiabilă a legăturilor dintre acești factori determinanți și nivelul riscului de credit trebuie să fie considerate critice, deoarece o schimbare aparent neînsemnată la nivelul caracteristicii calitative a unui credit ar putea fi un indicator marcant al unei creșteri semnificative a riscului de apariție a stării de nerambursare. Mai mult, în conformitate cu paragraful 5.5.9 din IFRS 9, semnificația unei schimbări la nivelul riscului de credit de la recunoașterea inițială depinde de riscul de apariție a stării de nerambursare la momentul recunoașterii inițiale. În acest sens, în cazul în care o instituție de credit utilizează modificările PD ca mijloc de identificare a schimbărilor de la nivelul riscului de apariție a stării de nerambursare, aceasta trebuie să ia în considerare importanța unei anumite modificări a PD exprimată printr-un raport (sau o rată a fluctuației) proporțională cu PD de la recunoașterea inițială (mai exact, o schimbare a PD împărțită la PD de la recunoașterea inițială), luând în considerare și paragraful B5.5.11 din IFRS 9. Însă trebuie să se ia în considerare și abaterea modificării PD în mărime absolută (mai exact, PD la data măsurării minus PD de la recunoașterea inițială).
110. Instituțiile de credit trebuie să analizeze dincolo de numărul de „clase” pe care îl presupune o retrogradare a ratingului de credit, deoarece este posibil ca modificarea PD pentru o deplasare cu o clasă să nu fie liniară (de exemplu, probabilitatea de apariție a stării de nerambursare pe o perioadă de cinci ani aferentă unei expuneri cotate BB este aproximativ de trei ori mai mare decât cea aferentă unei expuneri cotate BBB, pe baza datelor și analizelor actuale aplicabile în anumite jurisdicții). Mai mult, deoarece importanța deplasării cu o clasă ar depinde de granularitatea sistemului de rating al unei bănci, și prin urmare de „amplerea” fiecărei clase, trebuie să fie stabilită o segmentare inițială adecvată pentru a asigura faptul că, în cadrul unui segment, nu se ascunde o creștere semnificativă a riscului de credit în cazul unei expuneri individuale din creditare sau al unui grup de expuneri din creditare. În acest sens, instituțiile de credit trebuie să se asigure de faptul că sistemele de rating pentru riscul de credit includ un număr suficient de clase pentru a distinge în mod corespunzător riscul de

¹⁷ A se vedea principiul 6 din prezentul ghid cu privire la examinarea informațiilor anticipative, inclusiv a factorilor macroeconomici.

credit. Instituțiile de credit trebuie să acorde atenție și faptului că o creștere semnificativă a riscului de credit ar putea să apară înainte de schimbarea unei clase de risc de credit.

111. Instituțiile de credit trebuie să țină cont de faptul că există unele circumstanțe în care este posibil ca o modificare adversă la nivelul factorilor enumerați la paragrafele 107 și 108 de mai sus, să nu indice o creștere semnificativă a riscului de credit. Spre exemplu, ar putea fi posibil ca probabilitatea de apariție a stării de nerambursare a unei expuneri din creditare cotate AA să fie scăzută și nu cu mult mai mare decât pentru o expunere din creditare cotate AAA. Însă foarte puține expuneri din creditare prezintă un astfel de risc de credit aparent scăzut și, astfel cum este menționat la paragraful 110, sensibilitatea probabilității de apariție a stării de nerambursare, la modificările claselor de rating, ar putea crește foarte mult pe măsură ce calitatea ratingului scade.
112. Instituțiile de credit trebuie, de asemenea, să ia în considerare faptul că ar putea exista circumstanțe în care unii factori se deplasează în direcția nefavorabilă, însă aceștia pot fi contrabalansați de îmbunătățirea altora (a se vedea exemplul 2 din IFRS 9 Ghidul de implementare). Cu toate acestea, având în vedere importanța identificării unei posibile creșteri semnificative a riscului de credit, instituțiile de credit trebuie să instituie procese de administrare și control care să poată valida în mod fiabil orice raționament conform căruia factorii care ar putea avea un impact negativ asupra riscului de credit sunt contrabalansați de factori care ar putea avea un impact favorabil.
113. Instituțiile de credit trebuie să analizeze în profunzime și să acorde importanță deplină deciziilor discreționare luate de organul de conducere sau conducerea superioară a unei instituții de credit, care indică o schimbare la nivelul riscului de credit. Spre exemplu, dacă din cauza preocupărilor legate de riscul de credit, se ia o decizie de intensificare a monitorizării unui debitor sau a unei clase de debitori, este puțin probabil ca o astfel de măsură să fi fost luată de factorul de decizie dacă creșterea riscului de credit nu ar fi fost percepută ca fiind semnificativă.
114. Atunci când o instituție de credit evaluează că a existat o creștere semnificativă a riscului de credit dar numai pentru o parte, și nu pentru toate expunerile din creditare către o contrapartidă, spre exemplu din cauza diferențelor referitoare la momentul în care a fost acordat creditul, aceasta trebuie să asigure identificarea tuturor expunerilor din creditare în cazul cărora a existat o creștere semnificativă a riscului de credit.
115. În cazul în care o instituție de credit evaluează creșterile semnificative ale riscului de credit pe bază colectivă (cum ar fi, pentru clientela de tip retail), criteriile de definire a portofoliilor trebuie să fie revizuite în mod regulat pentru a se asigura că expunerile din creditare din cadrul acestora continuă să prezinte caracteristici de risc comune sub aspectul reacției acestora la factorii determinanți ai riscului de credit. Schimbarea condițiilor economice ar putea necesita regruparea portofoliilor.

116. În conformitate cu paragraful B5.5.1 din IFRS 9 cu privire la evaluarea pe o bază colectivă a creșterilor semnificative ale riscului de credit începând de la recunoașterea inițială, în cazurile în care este aparent faptul că, în cadrul unui grup de expuneri din creditare, unele dintre expunerile din creditare au înregistrat o creștere semnificativă a riscului de credit, instituțiile de credit trebuie să transfere o parte sau o proporție a grupului de expuneri din creditare la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață chiar dacă nu este posibil să se identifice această situație apelând la o bază individuală de evaluare a expunerilor din creditare (a se vedea Exemplul ilustrativ 5 din IFRS 9).
117. În concordanță cu paragraful B5.5.6 din IFRS 9 și paragraful IE39 din Ghidul de implementare pentru IFRS 9 dacă, pe baza caracteristicilor comune de risc de credit, nu este posibil să se identifice un anumit subgrup de expuneri din creditare pentru care riscul de credit a crescut semnificativ, o proporție adecvată a grupului global trebuie să facă obiectul măsurării ECL pe durata de viață.
118. Termenul „semnificativ” nu trebuie să fie echivalat cu semnificația statistică, însemnând că metoda de evaluare nu trebuie să fie bazată exclusiv pe analiza cantitativă. În cazul portofoliilor care au un număr mare de credite mici la nivel individual și un set bogat de date istorice relevante, ar putea fi posibil să se identifice creșterile „semnificative” ale riscului de credit, parțial prin tehnici statistice. Însă, în cazul altor expuneri din creditare, este posibil ca această abordare să nu fie fezabilă.
119. De asemenea, termenul „semnificativ” nu trebuie să fie apreciat sub aspectul amplitudinii impactului asupra situațiilor financiare primare ale unei instituții de credit. Creșterile semnificative ale riscului de credit trebuie să fie identificate și prezentate chiar și în cazul în care este puțin probabil ca o creștere a riscului de credit definită în termeni de probabilitate de apariție a stării de nerambursare să afecteze ajustarea pentru pierdere înregistrată, spre exemplu pentru că expunerea este supragarantată cu garanții reale, pentru a permite instituțiilor de credit să identifice și să prezinte astfel de creșteri care ar putea fi importante pentru utilizatorii care caută să înțeleagă tendințele riscului de credit intrinsec al expunerilor din creditare ale unei instituții de credit.
120. În conformitate cu paragraful 5.5.9 din IFRS 9, evaluarea creșterilor semnificative ale riscului de credit are la bază comparația dintre riscul de credit asociat expunerilor la data raportării și riscul de credit la recunoașterea inițială. Paragraful BC 5.161 și Exemplul ilustrativ 6 din IFRS 9 reprezintă un exemplu de aplicare a acestui principiu în cadrul standardului, mai degrabă decât o excepție de la principiul respectiv. Acest exemplu sugerează faptul că instituțiile de credit pot stabili un nivel maxim de risc de credit pentru anumite portofolii la recunoașterea inițială, ceea ce ar determina transferul portofoliului respectiv la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață, atunci când riscul de credit crește peste nivelul maxim. Această simplificare este relevantă doar atunci când expunerile sunt segmentate pe o bază suficient de granulară pentru ca o instituție de credit să poată demonstra faptul că analiza este în concordanță cu principiile IFRS 9. În mod specific, instituțiile de credit trebuie să fie în

măsură să demonstreze că nu s-a produs o creștere semnificativă a riscului de credit pentru elementele din portofoliu, înainte ca nivelul maxim al riscului de credit să fie atins.

121. Instituțiile de credit trebuie să-și revizuiască în mod riguros calitatea metodei utilizate pentru a evalua dacă riscul de credit a crescut semnificativ. Organul de conducere sau conducerea superioară a unei instituții de credit trebuie să verifice dacă există factori suplimentari pe care trebuie să îi ia în considerare în evaluarea creșterilor semnificative ale riscului de credit și care ar îmbunătăți calitatea metodei lor.
122. Instituțiile de credit trebuie să fie atente la orice posibilitate de introducere a unei abordări subiective care să împiedice îndeplinirea obiectivelor IFRS 9. În cazurile în care instituțiile de credit au convingerea că abordarea lor față de implementare ar putea conține un element subiectiv, acestea trebuie să își schimbe evaluarea în cazul elementului subiectiv și să asigure astfel îndeplinirea obiectivului standardului (a se vedea, în special paragrafele B5.5.1-B5.5.6 din IFRS 9).
123. Paragrafele 5.5.12 și B5.5.25-B5.5.27 din IFRS 9 prezintă cerințele pentru evaluarea creșterilor semnificative ale riscului de credit în cazul expunerilor din creditare ale căror fluxuri de numerar contractuale au fost renegociate sau modificate. În mod specific, în cazul modificărilor care nu conduc la derecunoaștere în conformitate cu IFRS 9, o entitate trebuie să evalueze dacă riscul de credit a crescut semnificativ comparând (a) riscul de apariție a stării de nerambursare la data raportării pe baza termenilor contractuali modificați cu (b) riscul de apariție a stării de nerambursare la recunoașterea inițială pe baza termenilor contractuali inițiali, nemodificați.
124. Instituțiile de credit trebuie să se asigure de faptul că modificările sau renegocierile nu ascund creșteri ale riscului de credit și, prin aceasta, nu duc la subestimarea ECL și la amânarea transferului la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață în cazul debitorilor al căror risc de credit s-a deteriorat semnificativ sau revenirea în mod inadecvat de la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață la stadiul de măsurare a ECL pe 12 luni.
125. Atunci când stabilesc dacă există o creștere semnificativă a riscului de credit în cazul unei expuneri din creditare modificate, instituțiile de credit trebuie să fie în măsură să demonstreze și trebuie să ia în considerare la elaborarea estimărilor ECL dacă astfel de modificări sau renegocieri au îmbunătățit sau restabilit capacitatea instituției de credit de a recupera plățile de dobânzi și principal comparativ cu situația de la recunoașterea inițială. Trebuie să se ia în considerare și fondul economic al fluxurilor de numerar contractuale modificate, precum și implicațiile modificărilor pentru riscul de credit viitor al expunerii din creditare (ținând cont de riscul de credit al debitorului). Printre factorii care se au în vedere pentru a fi incluși se numără, printre alții:
 - a. dacă modificarea sau renegocierea termenilor contractuali și a fluxurilor de numerar rezultate este benefică economic pentru debitor, comparativ cu termenii contractuali inițiali,

nemodificați și cum afectează din punct de vedere economic această modificare capacitatea debitorului de a stinge datoria;

- b. dacă se pot identifica factori care susțin evaluarea efectuată de către o instituție de credit asupra capacității debitorului de a stinge datoria, inclusiv circumstanțele care conduc la modificare, și perspectivele viitoare ale debitorului ca urmare a modificărilor, ținând cont de condițiile actuale, previziunile macroeconomice și perspectivele pentru sectorul/industria în care funcționează debitorul, modelul de afaceri al debitorului și planul de afaceri (de administrare) al debitorului care prezintă așteptările debitorului cu privire la performanța sa viitoare, rezistența financiară și fluxurile de numerar; și
- c. dacă planul de afaceri al debitorului este fezabil, realizabil și consecvent cu graficul de rambursare a dobânzii și a principalului conform termenilor contractuali modificați ai expunerii din creditare.

126. Expunerile din creditare transferate la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață, care sunt ulterior renegociate sau modificate și care nu sunt derecunoscute, nu trebuie să revină la stadiul de măsurare a ECL la 12 luni decât dacă există suficiente dovezi că riscul de credit pe durata de viață a expunerii nu a crescut semnificativ comparativ cu cel de la momentul recunoașterii inițiale. Spre exemplu, în cazul în care o instituție de credit acordă diverse concesi precum reducerea ratei dobânzii sau amânări ale plății principalului în cazul debitorilor cu dificultăți financiare, expunerea din creditare ar putea prezenta caracteristici ale unui risc de credit mai scăzut chiar dacă, în realitate, debitorul ar putea continua să întâmpine dificultăți financiare fără perspectiva realistă de rambursare conform graficului pe durata rămasă a expunerii. În conformitate cu paragraful B5.5.27 din IFRS 9, „Dovezile care să ateste faptul că criteriile pentru recunoașterea pierderilor din credit așteptate pe durata de viață nu mai sunt îndeplinite pot include un istoric al performanțelor de plată actualizate și la timp în raport cu termenii contractuali modificați. De regulă, un client trebuie să demonstreze în mod consecvent bune practici de plată pe o anumită perioadă de timp înainte să se considere că riscul de credit a scăzut. De exemplu, antecedentele de plăți omise sau incomplete nu vor fi, de regulă, suprimate doar prin efectuarea la timp a unei plăți în urma unei modificări a condițiilor contractuale.”

4.3.3 Utilizarea simplificărilor practice

127. IFRS 9 include o serie de simplificări practice prevăzute a ușura sarcina de implementare pentru o serie amplă de societăți cu recunoașterea faptului că IFRS 9 va fi utilizat de către o varietate de entități, inclusiv din afara industriei bancare.

128. Paragrafele de mai jos abordează următoarele simplificări practice: setul de informații pe care o entitate trebuie să le aibă în vedere atunci când măsoară ECL; excepția expunerilor la riscul de credit „scăzut”; și prezumpția relativă de restanță de peste 30 de zile.

129. Instituțiile de credit trebuie să utilizeze în mod limitat respectivele simplificări practice, deoarece acestea prezintă potențialul de a introduce elementul subiectiv și, dată fiind activitatea lor, nu există probabilitatea ca pentru obținerea de informații relevante să existe „cost sau efort nejustificat”. Instituțiile de credit trebuie să aibă în vedere necesitatea de a efectua ajustări atunci când utilizează simplificări practice pentru a evita orice element subiectiv rezultat, deoarece acestea trebuie să țină cont de faptul că obiectivul IFRS 9 este de a estima pierderile de credit așteptate într-un mod care să reflecte o valoare imparțială și ponderată cu probabilități, care este determinată prin evaluarea unei serii de posibile rezultate (paragraful 5.5.17 din IFRS 9).
130. În cazul în care o instituție de credit utilizează astfel de simplificări practice, justificările utilizării simplificărilor practice trebuie să fie documentate în mod clar de către instituția de credit.

Setul de informații

131. Paragraful B5.5.15 din IFRS 9 prevede că „ o entitate trebuie să ia în considerare informații rezonabile și justificabile, disponibile fără costuri sau eforturi nejustificate” și că „Nu este necesar ca o entitate să efectueze o căutare exhaustivă de informații atunci când determină dacă riscul de credit a crescut semnificativ după recunoașterea inițială”. Instituțiile de credit nu trebuie să interpreteze aceste afirmații în mod restrictiv și trebuie să dezvolte sisteme și procese care utilizează toate informațiile rezonabile și justificabile relevante pentru grupul de expuneri sau expuneri individuale, după caz, pentru a obține o aplicare a cerințelor de contabilitate de înaltă calitate, robustă și consecventă. Cu toate acestea, costul suplimentar și sarcina operațională nu trebuie să fie introduse în cazurile în care acestea nu contribuie la o aplicare de înaltă calitate a IFRS 9.

Derogarea privind „riscul de credit scăzut”

132. În conformitate cu paragraful 5.5.10 din IFRS 9, „O entitate poate considera că riscul de credit pentru un instrument financiar nu a crescut semnificativ după recunoașterea inițială în cazul în care se determină că instrumentul financiar prezintă un risc de credit scăzut la data de raportare”. Deși instituțiile de credit au astfel opțiunea ca, pentru expunerile „cu risc de credit scăzut” să nu evalueze dacă riscul de credit a crescut semnificativ de la momentul recunoașterii inițiale, această derogare trebuie să fie utilizată în mod limitat. În mod specific, instituțiile de credit trebuie să efectueze evaluarea promptă a creșterilor semnificative de risc de credit în cazul tuturor expunerilor din creditare.
133. În acest context, instituțiile de credit trebuie să recunoască întotdeauna modificările ECL pe 12 luni printr-o ajustare pentru pierdere în cazul în care nu există o creștere semnificativă a riscului de credit și să transfere expunerile din creditare la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață dacă există o creștere semnificativă a riscului de credit. Pentru a asigura o aplicare de înaltă calitate a IFRS 9, orice recurgere la derogarea privind riscul scăzut de credit trebuie să fie însoțită de dovezi clare privind faptul că, la data raportării, riscul de credit este

suficient de scăzut și că nu a putut să apară o creștere semnificativă a riscului de credit de la momentul recunoașterii inițiale.

134. Pentru a ilustra sensul riscului de credit scăzut de la paragraful B5.5.22 din IFRS 9 paragraful B5.5.23 din IFRS 9 citează ca exemplu un instrument cu un rating extern „investment grade”. Însă nu toate expunerile din creditare care primesc un rating „investment grade” din partea unei agenții de rating de credit pot automat să fie considerate a fi cu risc de credit scăzut. Instituțiile de credit trebuie să se bazeze în principal pe propriile evaluări ale riscului de credit pentru a evalua riscul de credit al unei expuneri din creditare și nu să se bazeze doar sau mecanic pe ratinguri oferite de agenții de rating de credit (în cazul în care acestea din urmă există). Însă ratingurile de credit interne optimiste, comparativ cu cele externe, trebuie să presupună o analiză și o justificare suplimentară din partea organului de conducere sau a conducerii superioare a unei instituții de credit.

Prezumpția relativă de restanță de peste 30 de zile

135. Instituțiile de credit trebuie să instituie procese de evaluare și administrare a riscului de credit pentru a asigura depistarea creșterilor semnificative ale riscului de credit cu mult înainte ca expunerile să devină restante sau incidente de plată. Deși utilizarea prezumpției relative cu restanță de peste 30 de zile ca măsură de contracarare nu este împiedicată în conformitate cu IFRS 9, alături de alți indicatori timpurii pentru evaluarea creșterii semnificative a riscului de credit, instituțiile de credit trebuie să evite să o utilizeze ca indicator primar al trecerii la stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață.
136. Orice afirmație conform căreia o prezumpție de restanță de peste 30 de zile este respinsă pe baza faptului că nu a existat o creștere semnificativă a riscului de credit trebuie să fie însoțită de o analiză amănunțită care să demonstreze în mod clar faptul că restanța de peste 30 de zile nu este corelată cu o creștere semnificativă a riscului de credit¹⁸. O astfel de analiză trebuie să aibă în vedere atât informații actuale, cât și anticipative, rezonabile și justificabile care ar putea determina o diferență a deficitelor de numerar pe viitor față de experiența istorică.
137. În acest sens, instituțiile de credit trebuie să utilizeze informații anticipative relevante care sunt rezonabile și justificabile pentru a analiza dacă există vreo legătură de fond între astfel de informații și factorii determinanți ai riscului de credit. Instituțiile de credit nu trebuie să utilizeze prezumpția relativă de restanță de peste 30 de zile, decât dacă acestea au demonstrat că informațiile anticipative nu au o legătură de fond cu factorul determinant al riscului de credit sau astfel de informații nu sunt disponibile fără costuri sau eforturi nejustificate.

¹⁸ Spre exemplu, în unele jurisdicții se obișnuiește ca debitorii să întârzie rambursarea pentru anumite expuneri, însă istoricul arată că aceste plăți omise sunt recuperate integral în lunile care se succed.

138. În situațiile limitate în care informațiile despre restanță reprezintă cel mai bun criteriu disponibil pentru ca o instituție de credit să stabilească când trebuie să treacă expunerile în stadiul de măsurare a ECL pe durata de viață, instituțiile de credit trebuie să acorde o atenție deosebită măsurării ajustării pentru ECL pe 12 luni pentru a asigura reflectarea adecvată a ECL în conformitate cu obiectivul de măsurare al IFRS 9. Mai mult, instituțiile de credit trebuie să țină cont de faptul că recurgerea în proporție semnificativă la informații retrospective va introduce un element subiectiv în implementarea unui model contabil al ECL și că trebuie să asigure îndeplinirea obiectivelor prevăzute în cerințele IFRS 9 privind deprecierea (mai exact, să reflecte ECL care să îndeplinească obiectivele de măsurare menționate și să includă toate creșterile semnificative ale riscului de credit).

4.4 Evaluarea de supraveghere a practicilor privind riscul de credit, contabilizarea pierderilor de credit așteptate și adecvarea capitalului

4.4.1 Principiul 1 — Evaluarea administrării riscului de credit

Autoritățile competente trebuie să evalueze periodic eficacitatea practicilor privind riscul de credit ale unei instituții de credit.

139. Autoritățile competente trebuie să se asigure de faptul că instituțiile de credit au adoptat și au respectat practicile solide privind riscul de credit descrise în prezentul ghid. Evaluarea autorităților competente trebuie să includă, printre altele, îndeplinirea următoarelor cerințe:

- a. funcția internă de verificare a riscului de credit din cadrul instituției de credit este robustă și cuprinde toate expunerile din creditare;
- b. calitatea proceselor și sistemelor unei instituții de credit pentru identificarea, clasificarea, monitorizarea și abordarea promptă a schimbărilor produse la nivelul riscului de credit în cazul tuturor expunerilor din creditare este corespunzătoare, iar raționamentul bazat pe experiență în materie de credite al conducerii ține cont de condițiile actuale și de informațiile anticipative, inclusiv de factorii macroeconomici, și că acestea sunt bine documentate;
- c. procesele instituției de credit reflectă apetitul la risc al instituției de credit într-un mod care asigură identificarea promptă și monitorizarea corespunzătoare a expunerilor din creditare la care riscul de credit a crescut, de la momentul inițial sau de la cumpărare, peste apetitul la risc al instituției de credit și faptul că estimările ajustărilor pentru pierderi aferente ECL reflectă corespunzător creșterile riscului de credit al expunerilor pe măsură ce acestea sunt identificate. În cazul în care o instituție de credit inițiază sau cumpără o expunere din creditare al cărei risc de credit la momentul achiziției depășește apetitul la risc al instituției și care, prin urmare, reprezintă o derogare de la politicile și standardele instituției în materie de creditare, autoritățile competente trebuie să evalueze dacă instituția a instituit și respectă procese și mecanisme de control adecvate pentru: identificarea inițială, verificare, aprobarea și documentarea unor astfel de expuneri; raportarea unor astfel de derogări de la politică

către conducerea superioară și, în cazul expunerilor semnificative individuale, către organul de conducere; și monitorizarea corespunzătoare a unor astfel de expuneri după recunoașterea inițială. Autoritățile competente trebuie să evalueze, de asemenea, dacă procesele și mecanismele de control ale instituției de credit identifică separat estimările ajustărilor pentru pierderi aferente ECL privind expunerile care sunt în concordanță cu apetitul la risc al instituției de credit și estimările privind expunerile din creditare mai riscante;

- d. informații adecvate cu privire la riscul de credit al expunerilor din creditare, schimbările apărute la nivelul riscului de credit, ajustarea pentru pierderi aferentă ECL respectivă și modificările aduse estimărilor privind ajustarea pentru pierderi se prezintă în mod regulat organului de conducere și conducerii superioare ale instituției de credit (spre exemplu, trimestrial sau, dacă este necesar, mai frecvent);
- e. previziunile incluse în evaluarea și măsurarea riscului de credit nu sunt doar rezonabile și justificabile, ci și în concordanță cu previziunile utilizate în alte scopuri de către instituția de credit, care se pun toate la dispoziția autorităților competente; și
- f. politicile și procedurile instituției de credit pentru validarea exactității și consecvenței modelelor de evaluare internă a riscului de credit sunt robuste.

140. Atunci când efectuează aceste evaluări, autoritățile competente pot solicita instituțiilor de credit să furnizeze informații suplimentare, care nu sunt publicate, prin procesul normal de raportare în scopuri de supraveghere, raportarea ad-hoc sau examinări la fața locului. Autoritățile competente ar putea, de asemenea, să utilizeze aceste metode pentru a obține informații suplimentare atunci când efectuează evaluările prevăzute de principiile de mai jos.

4.4.2 Principiul 2 — Evaluarea măsurării ECL

Autoritățile competente trebuie să se asigure că metodele utilizate de către o instituție de credit pentru a stabili ajustările contabile pentru pierderi conduc la o măsurare adecvată a ECL conform cadrului contabil aplicabil.

141. Atunci când evaluează metodele utilizate de către o instituție de credit pentru estimarea ajustărilor pentru pierderi, autoritățile competente trebuie să se asigure că instituția de credit respectă politici și practici în concordanță cu principiile de măsurare a ECL prevăzute în prezentul ghid, care includ, fără a se limita la acestea, următoarele:

- a. procedurile utilizate de către o instituție de credit pentru a măsura ECL sunt robuste și prompte și țin cont de criteriile precum evaluări actualizate ale diminuatorilor de risc de credit (și, în special, garanții reale, riscul rezidual după luarea în considerare a diminuatorilor, corelarea riscului respectiv cu bonitatea debitorilor și un eventual impact sub aspectul eficacității protecției), estimări ale fluxurilor de numerar pe baza evaluării factorilor specifici debitorilor și a condițiilor macroeconomice actuale și viitoare, împreună cu alte informații anticipative relevante care afectează gradul așteptat de recuperare a expunerii din creditare a instituției de credit;

- b. cadrul și metodologia de stabilire a ajustărilor pentru pierderi, indiferent dacă sunt stabilite colectiv sau individual, sunt robuste;
 - c. ajustările pentru pierderi, la nivel agregat, aferente expunerilor din creditare sunt adecvate în conformitate cu cerințele contabile relevante și în raport cu expunerea la riscul de credit din portofoliul instituției de credit;
 - d. lipsa posibilității de recuperare este recunoscută în perioada corespunzătoare prin ajustări pentru pierderi sau eliminare din bilanț; și
 - e. indiferent de metoda utilizată pentru stabilirea ECL, procesele interne ale instituției de credit pentru măsurarea ECL țin cont de riscul de credit pe care și l-a asumat instituția de credit și de schimbările produse la nivelul riscului de credit al expunerilor din creditare ale instituției de credit.
142. Autoritățile competente trebuie să examineze în detaliu utilizarea simplificărilor practice prevăzute la secțiunea 4.3 pentru a stabili caracterul adecvat al măsurării ECL.
143. Autoritățile competente pot să apeleze la activitatea desfășurată de către auditorii interni și externi atunci când verifică funcțiile de evaluare a riscului de credit și de măsurare a ECL ale unei instituții de credit¹⁹.

4.4.3 Principiul 3 — Evaluarea adecvării capitalului

Autoritățile competente trebuie să țină cont și de practicile privind riscul de credit ale unei instituții de credit atunci când evaluează adecvarea generală a capitalului acesteia.

144. Atunci când evaluează caracterul adecvat al nivelului ajustărilor pentru pierderi aferente expunerilor din creditare, ca element al adecvării generale a capitalului unei instituții de credit, autoritățile competente trebuie să examineze practicile acesteia privind riscul de credit și să țină cont de faptul că procesele, metodologia și ipotezele aferente ECL ale instituției de credit impun utilizarea într-o măsură semnificativă a raționamentului bazat pe experiență în materie de credite.
145. Atunci când efectuează evaluări, autoritățile competente trebuie să verifice dacă o instituție de credit:
- a. a menținut sisteme și mecanisme de control eficiente pentru identificarea, măsurarea, monitorizarea și controlarea cu promptitudine a nivelului de risc de credit, a creșterii semnificative a riscului de credit și a problemelor legate de calitatea activelor;

¹⁹ Ghidul ABE privind governanța internă (GL 44) și Ghidul ABE privind comunicarea dintre autoritățile competente și auditorii statutare (ABE/GL/2016/05)

- b. a analizat toți factorii semnificativi relevanți care afectează riscul de credit și gradul de recuperare al portofoliului; și
 - c. a instituit un proces de estimare acceptabilă a ajustărilor pentru pierderi care, la minim, respectă principiile prevăzute în prezentul ghid, inclusiv cerințele contabile relevante.
146. Atunci când evaluează adecvarea capitalului, autoritățile competente trebuie să aibă în vedere modul în care politicile și practicile de contabilitate și de evaluare a riscului de credit ale instituției de credit afectează măsurarea activelor și câștigurilor instituției de credit și, prin urmare, situația capitalului.
147. În cazul în care autoritățile competente identifică deficiențe atunci când evaluează practicile în materie de risc de credit ale unei instituții de credit, acestea trebuie să examineze modul în care aceste deficiențe afectează nivelul ajustărilor pentru pierderi, care fac obiectul raportării, iar dacă suma agregată a ajustărilor pentru pierderi nu este adecvată în conformitate cu cadrul contabil aplicabil, autoritatea competentă trebuie să discute cu conducerea superioară și organul de conducere ale instituției de credit și să ia măsuri suplimentare adecvate de supraveghere, după caz.
148. În mod specific, în măsura în care deficiențele aferente evaluării riscului de credit sau aferente măsurării ECL sunt semnificative sau nu sunt remediate la timp, autoritățile competente trebuie să aibă în vedere impunerea de cerințe suplimentare de fonduri proprii în temeiul articolului 104 de la secțiunea III capitolul 2 titlul VII din Directiva 2013/36/UE.